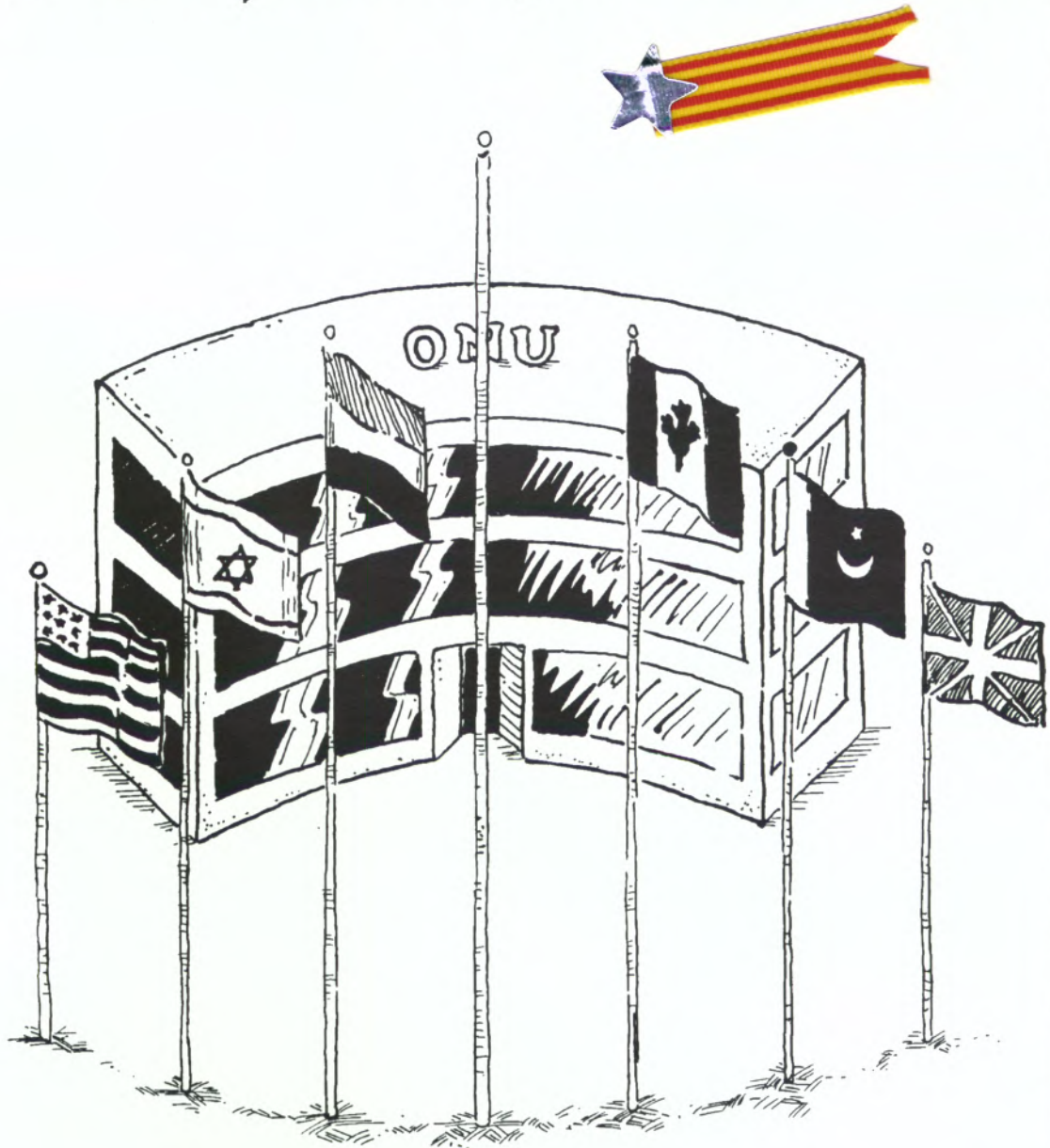

Mund d'Oli

PORRERES ~ Gener 1995 ~ Any XV ~ Preu 250 Pts. ~ N.º 45

Que l'estel us porti tot allò que desitjau.

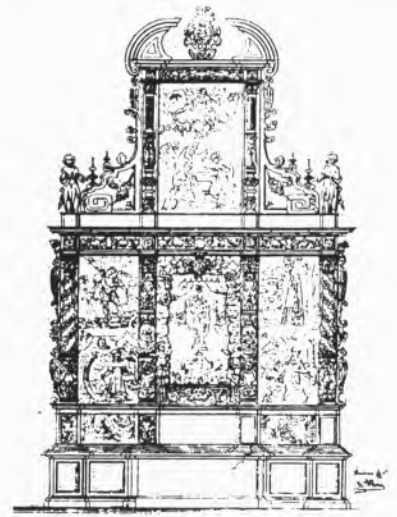
Activitats Agrupació Cultural 4

El nostre patrimoni 7

- Fixar-vos en...

- Retaule barroc de Monti-Sion

Dibuix del retaula de Taltar major de Monti-Sion, anterior a l'actual.

Informació Local 9

Opinió 15

- Castella endins

Entrevista 16

- Matrimoni Mesquida-Ferrando

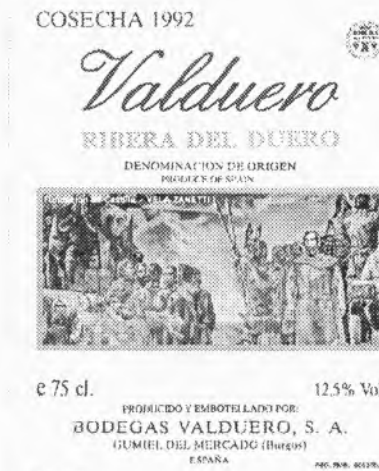
Conversa 20

- Sebastià Gayà

Opinió 21

- Bodegas Valduero

Notícies de començament de segle 22

Aprop de tothom 23

Opinió 24

- Con dinamitzar el món rural?
- Nadal passat per... (pàg. 26)
- Programats (pàg. 27)
- Qui som els mallorquins (pàg. 28)
- Elpastís mancomunal (pàg. 29)

Esports 30

- Fútbol
- Bàsquet (pàg.31)

Llum d'Oli

PORRERES

Gener 1995 - Núm. 45
Dipòsit Legal PM 76/1979

L'EDITA:

Agrupació Cultural de Porreres

REDACCIO I ADMINISTRACIO

Carrer Almoina 67 - 1r.
07260 Porreres

COORDINACIÓ:

Joana Mora i Cerdà

CONSELL DE REDACCIÓ:

Gori Barceló i Llaneres
Bernat Bauçà i Garau
Jaume Cerdà i Tomàs
Vicenç Mari i Sastre
Ferran Ribas i del Blanco

ASSESSORAMENT:

Maria Barceló i Crespi

COL·LABORADORS-ES:

Arnau d'Alcassor
Joan Barceló Bauçà
Rafel Ferrà Martorell
Bartomeu Ferrando
Andreu Genovart Orell
Grup d'Esplai
Joan Más
Rafel Miralles
Miquel Morlà
Rafel Picornell Manresa
Vescomte de Robines
Manel - Claudi Santos
Serveis Socials Municipals
Bartomeu Servera Sitjar
Sebastià Vidal

PORTADA:

Miquel Morlà

Imprimeix:

ETIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

**Els articles publicats
reflecteixen únicament l'opinió
dels seus autors.**

*Interior confeccionat
amb paper reciclat*

L'escola és, sense cap dubte, un dels factors més importants que interveuen en la consolidació d'una societat. Segons la classe d'escola que hi hagi el resultat final serà un o un altre. Un dels elements que permeten aclarir ràpidament quin és l'objectiu que persegueix l'escola, és la llengua; el tracte que la llengua del territori hi rep. Això ho demostra que l'ensenyament que impulsa qualsevol país que té control polític sobre ell mateix és un ensenyament on la llengua pròpia ocupa el lloc preferent, és la llengua sobre la qual es fonamenta l'escola. Igualment, les societats sotmeses a unes altres mai no poden controlar el seu propi ensenyament ni, tampoc, el lloc que ha d'ocupar-hi la llengua pròpia.

Si generalitzam aquest fet, podem afirmar que el tracte que dona un país a la seva llengua (a l'escola i fora de l'escola) serveix per mesurar la llibertat amb què actua. En el nostre cas, el resultat no és gaire encoratjador.

En una situació de recuperació de normalitat política, els governants es preocupen de retornar a la normalitat totes les àrees de la societat; i, entre aquestes, hi ha l'escola, la qual, amb actuacions compensadors, procuren que vagi acostant-se a allò que seria si no hagués patit prohibicions i restriccions en etapes anteriors. Hem de tenir present que des de 1715 ençà, amb molts pocs moments d'excepció, els poders polítics que hem patit han volgut que, a Mallorca i a tota l'àrea de parla catalana, l'escola servís precisament per esborrar totes aquelles característiques que ens defineixen. Afortunadament, més de tres-cents més tard, podem dir que encara no se n'han sortit amb la seva.

L'ordre que aquest estiu ha publicat la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, no té precisament la intenció de compensar els mals que durant tant de temps hem patit.

En una primera lectura de l'ordre, pot semblar un avanç que a partir d'ara, segons la llei, a l'escola de les Illes Balears es tractin igual el català i el castellà, que tot quant es pot fer amb una també pugui fer-se amb l'altra. Però la realitat no és així. Quan en una balança s'ha posat molt més pes dins un plat que dins l'altre, no podrà equilibrar-se si es limiten a afegir, a partir d'un moment, el mateix pes a un i a l'altre plat. Per equilibrar-la, seria necessari afegir tot el pes al plat més buit o a buidar l'altre; i això no ho fa, ni a prop fer-s'hi, l'ordre de la Conselleria.

Per arribar a aquest equilibri (el *bilingüisme*, que diuen), seria necessari que les disposicions fossin clarament favorables a la llengua catalana (el plat amb més poc pes) i no és així. Aquesta ordre no fa més que acceptar la situació actual com a bona, una situació en què l'ensenyament exclusivament en castellà és àmpliament majoritari; una situació que, si no es capgira ràpidament, conduirà de forma clara a la desaparició, en un període breu de temps, de la llengua pròpia de Mallorca.

De la Fira a Santa Catalina

Enguany, la junta directiva de l'Agrupació Cultural, ha volgut donar-li un nou estil a la programació de la tardor organitzada per la nostra entitat; fins ara, es realitzava una setmana cultural per Sa Fira, i després una sèrie d'actes amb motiu de la festa page-sa i enmig hi quedava un buit; enguany, hem intentat unificar les dues programacions i aquestes són les activitats que hem realitzat aquest darrer trimestre del 1994:

Itinerari cultural i paisatgístic

Com ja és habitual, quan s'acosta la fira, la nostra entitat organitza una sortida per descobrir alguna zona del terme de Porreres, dirigida per Maria Barceló. Enguany, va ser el dissabte dia 22 d'octubre, i va tenir una participació molt nombrosa, fent el recorregut per: el pou de Son Cota, el pou de Son Pau, Son Porquer i es Monjos; l'itinerari va concloure amb una bona berenada, com ja és costum.

Excursió: Pas de s'Argentó. Puig Major

El diumenge dia 23 d'octubre, la secció d'excursionisme de la nostra entitat (GEP), va organitzar una interessant passejada pels voltants del Puig Major.

Diumenge 11 de desembre: Excursió al Penyal d'Honor (Bunyola).

Taula Rodona: hem d'aprendre a estalviar aigua, és un recurs escàs

Dia 28 d'octubre, es va realitzar la ja tradicional taula rodona que cada any la nostra entitat organitza per Sa Fira; enguany, el tema era: LA PROBLEMÀTICA DE L'AIGUA A MALLORCA, varen participar diferents tècnics, especialistes en la matèria, ja que els polítics no hi varen voler participar, suposadament per la dificultat que tendrien en poder defensar obertament les seves teories. De tots els aspectes que es varen analitzar caldria ressaltar diferents frases dels participants:

- Damià Perelló, geògraf i membre de la coordinadora de la Marineta de Llubí: "... la situació és una autèntica anarquia allà on tot es ven i tot es compra i el tema de l'aigua s'ha con-

Sopar Llum d'Oli

vertit en un benefici per a uns pocs pel perjudici de tots.

La gran solució està en l'estalvi".

- Antoni Rodríguez, geògraf i professor de la UIB: "... el tema primordial està en aprendre a estalviar aigua, i la intenció de dur aigua en "barcos" de la península és una autèntica barbaritat".

- Alfredo Barón, tècnic de la Conselleria d'Obres Públiques i Ordenació del territori: "... amb el tema de l'aigua tothom ha perdut els papers, i com que tothom té competències sobre la matèria, tothom se'n renta les mans".

- Rosa Maria Mateos, tècnica de l'Administració Perifèrica de l'Estat: "... grans solucions al tema no és possible, es tracta de cercar diferents possibilitats i ajuntar-les: estalvi, planta desalinitzadora, aprofitar més les pluges i els recursos hidràulics de les illes".

Mostra del llegat fotogràfic Josep Pons Frau

El dissabte dia 29 d'octubre, vàrem organitzar al local d'exposicions de La Caixa, una de les activitats que amb més entimació han pogut contemplar els nostres socis i simpatitzats; sens dubt, tant la gent major com els més joves varen gaudir d'aquesta mostra de fotografia que ens va cedir l'Ajuntament de Palma, amb la qual poguérem recordar les feines dels camps de Mallorca desconegudes avui

dia per la gent jove.

Camins i Casals de l'Arxiduc

Amb una sala de sessions de l'Ajuntament plena de gom a gom, el dia de la fira la nostra entitat va organitzar una conferència i una mostra de diapositives a càrrec de Gaspar Vairo, sobre la vida i les vivències de l'arxiduc Lluís Salvador a Mallorca. El ponent ens va mostrar un interessant repertori de diapositives sobre diferents indrets que l'arxiduc a poc a poc va anar adquirint durant les seves estades a la nostra illa, i que ens va ajudar a conèixer un poc més l'esperit d'aquest il·lustre personatge.

Petit cicle de cinema: Educando a Rita

Com a continuació del cicle començat l'any passat, la nostra entitat va incloure en aquest programa de la Fira a Santa Catalina, una sessió de cinema en col·laboració amb Sa Nostra, va ésser el divendres dia 11 de novembre, al local social de la nostra agrupació on poguérem veure la pel·lícula "Educando a Rita".

Diada boletaire

Dissabte dia 12 de novembre, vàrem realitzar una interessant jornada de bolets, la festa va començar a les 9'00 del dematí amb una concentració de tots els cercadors a la plaça de la vila, després a les dues ens concentràrem peus davall taula a la tanca d'en

Diada boletaire

Bossa, per reposar forces i l'horabai-xa, poder classificar i exposar tot el que s'havia trobat.

Encara que enguany no sigui precisament un bon any, es varen trobar 45 espècies diferents, més 19 que ens varen dur de la península, tot això plegat va fer que la sala polivalent quedàs amb un bon aspecte perquè els visitants durant el dissabte i el diumenge poguessim observar tot el que s'havia aconseguit. Després, el dilluns, els alumnes de les escoles la varen visitar.

Festa de Santa Catalina

L'anomenada festa pagesa, enguany ha sofert un canvi important en la seva estructura, la Junta Directiva de la nostra entitat va creure oportú cercar noves idees i nous sistemes per dur endavant aquesta festa, i intentar cercar un poc les arrels de la festa de Santa Catalina, molt celebrada a la nostra vila en els segles passats, ja que els joves invocaven la patrona dels filòsofs, per la seva festa 25 de novembre, amb grans foguerons i també amb bunyols de vent i mel.

Idò, el dissabte dia 26 al pati de l'Església Parroquial, conjuntament amb la Confraria d'Amics del Vi de Porreres, vàrem celebrar aquesta festa i es va aprofitar per fer la presentació dels Beaujaulais. La vetlada va estar durant tot els temps molt animada amb una nombrosa participació de gent, amb foguerons, música en direc-

te, i la gent va poder compartir el tros de sobrassada, botifarró, i un bon tassó de vi, amb una agradable tertúlia amb els amics de sempre.

Viatge gastronòmic i cultural

Un any més, la nostra entitat ha organitzat el viatge gastronòmic i cultural, enguany s'han pogut visitar terres de Castella, en concret, les províncies d'Àvila, Valladolid, Salamanca i Burgos, totes elles amb importants localitats d'interès històric i ar-

Escacs

tístic. La partida va esser el dissabte dia 3 i la tornada el dijous dia 8 de desembre.

Llum d'Oli

- Com ja vàrem fer l'any passat, i els bons costums no es poden perdre, el divendres dia 18 de novembre vàrem fer un sopar de germanor dels col.laboradors de la nostra revista.

- Llum d'Oli participà dia 1 de desembre en una Trobada de l'Associació de Premsa Forana amb la Germanat de Donants de Sang de Mallorca.

- El passat 12 de desembre es va assistir a l'Assemblea General de l'Associació de Premsa Forana.

En aquesta assemblea s'entregaren 25 aparells de FAX a distintes revistes, entre elles LLUM D'OLI, associades a dita entitat. Reberen un Fax, segons l'APF, les revistes que no disposien d'aquesta eina, per tal de millorar llur estructures i dotar de major agilitat a la premsa comarcal. Aquesta entrega és el resultat d'un conveni signat entre l'APF i la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear.

Escacs

Durant els passats mesos de setembre i octubre es va disputar el XVI Torneig social d'Escacs al local de l'Agrupació.

El guanyador va esser en Salvador Estelrich amb cinc punts i mig, sobre sis possibles. En segon i tercer lloc quedaren empatats a quatre punts i mig, Aurelio Mauro i Jeroni Palerm, desempatant mitjançant el sistema "bucholz", guanyant per mig punt n'Aurelio Mauro. En quart lloc i a un punt quedà en Jaume Cerdà, seguit per un grup de vuit unitats amb tres punts i fins un total de setze participants.

El dissabte passat va acabar el Campionat de Mallorca individual d'escacs, que es disputava el poliesportiu de Magalluf, amb el trómf del jugador català Ibáñez, que esta realitzant el servei militar a l'illa.

En aquest campionat hi han participat cinc jugadors de l'equip d'escacs de l'Agrupació. Ramon Alenyar a la categoria de preferent, i Salvador Estelrich, Jordi Oliver, jeroni Palerm i Pau Sorell a la 1ª categoria.

El teu esforç pot ajudar a protegir el medi ambient

Selecció dels fons i utilitzant els contenidors apropiats

Aprofita els Punts Verds

CONTENIDOR RECTANGULAR BLAU

Si tot tipus de paper, preferentment d'oficina, revistes, diaris...

No papers bruts, amb restes de menjar, oli...

CONTENIDOR RECTANGULAR BLAU

Si cartons de tot tipus, doblegats o tallats perquè ocupin poc espai.

No lletabrics, perquè tenen una làmina plàstica o d'alumini a dins.

CONTENIDOR IGLÚ VERMELL

Si roba i sabates que es puguin tornar a utilitzar.

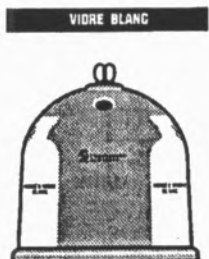
No roba bruta. Sabates molt gastades.

CONTENIDOR IGLÚ PLATEJAT

Si llaunes de begudes i de conserves.

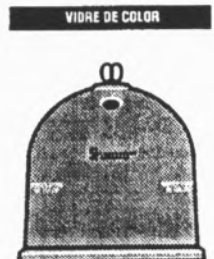
No altres objectes metàl·lics.

CONTENIDOR IGLÚ BLANC

Si botelles i pots de vidre transparent sense els taps.

No taps ni bombetes.

CONTENIDOR IGLÚ VERD

Si botelles de vidre no transparent (verd, ambre...) sense els taps.

No taps ni bombetes.

CONTENIDOR GROC

Si tan sols piles de botó. Els comerços poden sol·licitar un contenidor propi que recollirà l'Ajuntament.

No altres tipus de piles.

CONTENIDOR GROC

Si tots els altres tipus de piles que no siguin de botó.

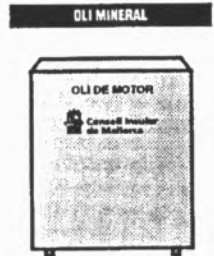
No piles de botó.

CONTENIDOR QUADRAT Taronja

Si oli comestible que ja no s'utilitza (d'oliva, soja, gira-sol...)

No oli de maquinària.

CONTENIDOR QUADRAT GRIS

Si oli de maquinària.

No oli d'alimentació.

CONTENIDOR METÀL·LIC GROS

Si objectes i trastos que ja no s'utilitzen. Si són molt voluminosos és preferible telefonar al servei gratuït de recollida.

No restes de jardineria.

CENTRES DE
RECOLLIDA
SELECTIVA DE
RESIDUS

Disseny: Claude

Fixar-vos en

L'immoble situat al Carrer de Sa Galla nº 3.

- SISTEMA DE CONSTRUCCIÓ I MATERIAL: Tàpia, pedra, marès i forjat de bigues de fusta. Un sol aiguavés cobert per teula àrab.

- INFORMACIÓ HISTÒRICA I CRONOLÒGICA: Segle XVIII.

- ÚS I RÉGIM JURÍDIC: Vivenda deshabitada de propietat privada.

- ESTAT DE CONSERVACIÓ: Es conserva en el seu estat original.

- DESCRIPCIÓ: Casa de dues plantes i soterrani, amb façana de marès en mal estat. A la primera planta, portal adintel·lat emmercat entre peces de marès.

Es pot apreciar, envoltant el mateix, un arc de mig punt que temps enrera possiblement constituís l'entrada original de l'immoble. A la dreta del portal adintel·lat, a l'alçada del sòl, una petita finestra quadrada dona ventilació al soterrani.

Completa les obertures de la planta baixa, una altra finestra petita quadrada de forma tronco-piramidal emmarcada amb peces de marès.

A la segona planta destaquen dues finestres quadrangulars amb cornisa inferior de moldures de marès a la meitat dreta de la façana i dues finestres quadrangulars sense cornisa a la meitat esquerra.

Sabateria - Esparteria

Maria Melià

Carrer l'Almoina, 35 - Tel. 647421

PORRERES (Mallorca)

Bon el Festel

**BAR PUB
ES FAROLET**

L'Almoina, 58 - PORRERES

Retaule barroc de Monti-Sion

Maria Barceló i Crespi

Quan el 1892, Bartomeu Ferrà procedí a la restauració del Santuari de Monti-Sion per encàrrec del llavors rector Campins, l'arquitecte desmuntà el retaule que hi havia en el presbiteri de la capella del Santuari i el substituïria per l'actual que és d'estil neo-gòtic.

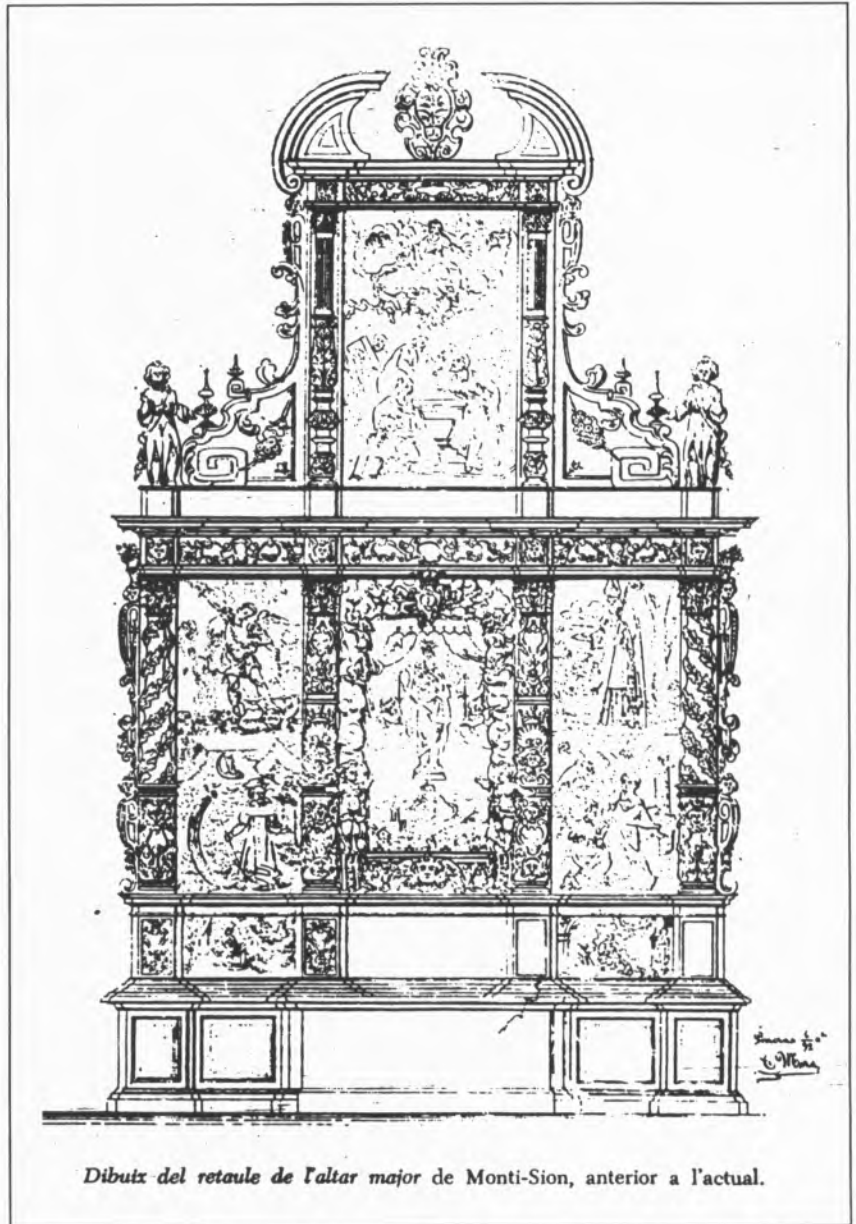
Aquell retaule barroc ja està documentat el 1711; és sabut que el 1740 l'escultor Guillem Ferrer el va daurar costant l'or la quantitat de 4 lliures i 3 sous.

Dissortadament, avui, el que fou retaule de l'altar major de Monti-Sion està fet malbé. Uns petits fragments pengen de les parets de l'aula de Gramàtica però la major part del cos del retaule ha romàs tirat entre la pols i la brutor de la païssa de Monti-Sion.

En una làmina publicada al segon volum de la Història de Porreres, es reproduïx un dibuix de dit retaule. Seria molt difícil refer-lo de bell nou a partir dels pocs fragments conservats, ara bé el que no es pot tolerar és l'estat en què es troben.

Mereixen un acondicionament més digne. Una vegada més, he de denunciar altre atropellament perpetrat al nostre patrimoni cultural. Fa anys que ho vaig dient i cada dia que passi més irrecuperables seran.

Valgui com a exemple per a no repetir.

Dibuix del retaule de l'altar major de Monti-Sion, anterior a l'actual.

Foto VIDAL

Porreres

FOTOGRAFIES D'ESTUDI

REPORTATGES DE NOCES, BATEJOS, COMUNIONS

AMPLIACIONS I REPRODUCCIONS

La llengua
feina
de tots

Eleccions als Consells Escolars

Els Consells Escolars són els òrgans que prenen les més importants decisions a nivell educatiu i de gestió a les nostres escoles, per això són de gran interès les eleccions que per proveir de membres als consells es van celebrar dia 21 de novembre al col·legi Verge de Monti-Sion i dia 28 al C.P. Escola Nova.

Una vegada celebrades les eleccions els consells escolars han quedat constituïts de la següent manera:

Al Col·legi Verge de Monti-Sion:

- Representants dels pares:

Joan Más Rosselló
Isabel Vivancos Vera
Joana Oliver Llaneras
Catalina Sitjar Alcina

- Representants dels alumnes:

Catalina Servera Vanrell
Joan Andreu Colom

- Representants dels professors:

Catalina Bover Sitjar
Isabel Mª Mestre Obrador
Cosme Oliver Monserrat
Antoni Tous Miralles

- Representant del personal de servicis:

Maria Matas Gelabert

- Representants de la titularitat:

Sor Margarita Buades Amengual
Sor Margarita Jaume Amengual
Sor Francisca Porcel Riera

- Presidenta del consell i directora del centre:

Sor Maria Comas Pol

A la Escola Nova:

- Representants dels pares:

Antoni Gornals Mesquida
Rafel Barceló Barceló
Miquel Aguiló Fuster
Maria Adrover Bover

- Representant dels alumnes:

Jaume Barceló Garí

- Representants dels professors:

Miquel Angel Artigues Bonet
Bartomeu Barceló Picornell
Margalida Mora Llaneras
Maria dels Angels Albons Rosselló

- Representant de l'ajuntament:

Josep Roig Salleras

- Equip directiu:

Bartomeu Gil Vaquer - director
Joan Miralles Pericàs - cap d'estudis
Bernat Ribas Cerdà - secretari

A l'Escola Nova hi havia 309 pares i mares electors, dels quals van votar 157. Al Verge de Monti-Sion hi va haver 94 votants sobre un total de 175 electors. Aquestes xifres donen a entendre que es va produir una molt notable participació, per damunt del 50% a les dues escoles, que és una quantitat superior a la assolida en altres ocasions. Donat que poden votar tant el pare com la mare, del nombre de votants es dedueix que més del 60% de les famílies amb fills a les escoles van participar amb el seu vot el dia de les eleccions.

ca fonda café

Porreres • Tlf. 6 4 7 3 1 6

M. ADROVER, UN CAS DE PARTICIPACIÓ D'UNA MARE A L'ESCOLA

Ferran Ribas

Maria Adrover és una mare que després de haver ja format part del Consell Escolar, ha estat de nou elegida. L'any passat, a més, va esser presidenta de l'APA de l'Escola Nova, fent amb la resta de la junta directiva una excel·lent tasca en la lluita per millorar la qualitat de l'ensenyament. Aprofitant l'avinentsa de les eleccions, tenim unes paraules amb ella.

- Què opina de la feina dels pares i mares com a membres del consell?

- Els pares poden fer moltes propostes, però no s'aproven totes ni molt manco. Estam quasi sempre en minoria, per el percentatge de participació que tenim al consell escolar.

- Què li sembla l'actual consell?

- Amb els altres pares que han sortit elegits crec que se podrà fer una bona feina. Enguany hi ha la novetat de les quatre comissions que s'han creat: l'econòmica, la del menjador, la de jocs extraescolars i la del projecte educatiu del centre, que jo trob que és més important.

- Què ens pot dir de la seva experiència com a presidenta de l'APA.

- En general va esser bona, encara que vaig tenir decepcions. Aprens moltes de coses, a conèixer més bé a les persones, per exemple.

- Quina creu que hauria d'esser l'actitud dels pares respecte a l'educació dels fills?

- Més participativa, més preocupada. Hauríem d'anar més a les reunions de l'escola. Es sent molt pel carrer que els nins tenen poca educació, però els fills, normalment, són un reflexe dels pares. Els mestres no ho poden fer tot, ells tenen la seva feina com a professionals, però els pares i mares també hauríem de dedicar més temps als fills.

EL XAMPANY DE MALLORCA ES FA A PORRERES

Per segon any ha sortit al mercat el que, de moment, és l'únic xampany que es fa a Mallorca. Un vi escumós de qualitat produït al nostre poble per Jaume Mesquida.

Qui no n'hagi reservat ja no en podrà adquirir, perquè tota la producció s'ha exhaurit, malgrat haver augmentat de 2.000 a 7.500 ampolles, una quantitat que és la màxima possible a partir de la matèria prima de que es disposa.

Ha canviat la composició de l'escumós respecte al de l'any passat, ara consisteix en un acoblament de Parellada (un 50%) amb un altre vi creat a partir de 7 varietats (Macabeu, Riesling, Chardonnay, entre d'altres). La idea és que cada any tenguem una nova mescla. És un vi que encara no està estandaritzat i el seu creador calcula un procés d'experimentació de potser deu o quinze anys fins a assolir un producte de composició estable. De moment ni ha prou amb constatar l'èxit tant per part del públic com per la nota de cata, i segons en Jaume Mesquida es pot apreciar un progrés i una millora de la qualitat.

D'INTERÉS.....

La Direcció General d'Educació de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear acaba de publicar un llibre titolat EL PLA DE MALLORCA. Sens dubte aquesta obra esdevindrà una eina ben útil per tal de conèixer millor la nostra comarca en els aspectes, sobretot, geogràfics. Pel seu caràcter pedagògic ben segur que farà un bon servei a les escoles. S'hi poden trobar moltes dades referides a la nostra vila ja que Porreres forma part d'aquesta comarca.

Pot esser un bon regal de Reis!

Embat
Llibres

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre
Tel. 71 33 50 • Fax 72 04 44 • 07002. Palma de Mallorca

GRUP D'ESPLAI

Després de les intenses activitats de l'estiu, els monitors del Grup d'Esplai ens vàrem reunir durant un cap de setmana al Puig de Sant Miquel, per realitzar la programació del curs 1994-95.

Hem d'assenyalar que, a més de les activitats que ordinàriament venim realitzant, per a aquest Nadal, hem volgut repetir la bona experiència de l'any passat, per això farem una recollida de joguines per després lliurar-les a Càritas, i a l'Associació Espanyola contra el Càncer. Si hi voleu col·laborar, les podeu dur a qualsevol dels monitors al més aviat possible (poden ser joguines en bon estat o que tinguin qualque mancança, però que es puguin reciclar). Esperem la vostra participació.

Per altra banda, un bon grapat de nins ha participat en un taller de titelles per realitzar dos betlems: un per a la Residència Social i l'altre per a l'Associació de la Tercera Edat, com a mostra d'afecte.

També, durant l'assemblea es va decidir crear dues comissions: una d'ecologia i l'altra de col·laboració en la conservació del patrimoni; si hi ha joves interessats a participar-hi es poden posar en contacte amb els monitors.

NOVA RETOLACIÓ ALS CARRERS

Quan es varen aprovar els pressuposts pel 1994, el grup municipal del PSM va presentar una esmena per destinar 500.000 Ptas. a una nova retolació dels carrers que encara no estaven normalitzats; després d'una breu discussió, es va arribar a un consens perquè la quantitat fos de 250.000 i d'aquesta manera fos aprovada.

Ara, quan ja estam a punt d'acabar aquest any, no sabem que s'hagi fet cap passa en aquest aspecte i els nostres carrers segueixen rotulats amb una llengua que no és la nostra, amb noms d'uns personatges que molt poc tenen a veure amb el nostre poble: calle Cid, calle Santiago Ramón y Cajal...

Pensem que és hora de fer una reflexió sobre aquest tema i que els nostres carrers tinguin una toponímia com cal; ara que s'estan pensant noms per a la nova ronda, l'Ajuntament hauria de ser un poc raonable, ja que els rumors sobre els possibles noms que circulen (Conde de Barcelona, Constitució o Donants de Sang), amb molt de respecte cap a tots ells, sonen com es diu avui dia un poc "light".

SABEU QUÉ....?

... Una quinta s'anomena per l'any que es crida a quintos. Per exemple els/les nascuts/des a l'any 1973 són la quinta del 91 i els/les nascuts/des a l'any 1974 són la quinta del 92.

... A l'any 1319 el Rei Sanç I de Mallorca designà a Porreres com a Cap de Distrite?

... El C.I.M. destina 600 milions de pts. en millores de carreteres i no hi ha inclosa la de PORRERES-VILAFRANCA?

... S'acosten les eleccions i els sopars van a ones?

... El futur Poliesportiu de la Mancomunitat des Pla s'ubicarà a Sant Joan? Arribarà res a Porreres?

... Fa 300 anys es va acabar de construir L'AULA DE GRAMÀTICA de MONTI-SION?

... s'han reeditat les obres completes de MIQUEL COSTA I LLOBERA?

BALEART 1994

Gabriel Cortés Lliteras, mestre artesà de Porreres ha rebut de la "Camara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Mallorca, Ibiza y Formentera" el 2on Premi del Concurs de Mestres Artesans que cada any convoca dita Camara.

Aquest any la peça presentada a concurs fou un joc de mesures de coure estanyades.

Totes les peces premiades al llarg dels anys queden en propietat de la Càmera de Comerç, la qual pensa fer un Museu amb dites peces.

Hem de recordar que a l'any 1991, Gabriel Cortés obtení el 1er Premi. El lliurament dels premis va tenir lloc el dia 11 de desembre al recinte ferial de BALEART. ENHORABONA!

PLUVIOMETRIA

SETEMBRE 123'5 litres

OCTUBRE 233'9 "

NOVEMBRE 83'7 "

El dia que ha caigut més pluja va ser el 27 de Setembre en 52'1 litres recollits.

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

Centre Coordinador

BIBLIOTECA MUNICIPAL DE PORRERES

HORARI: dilluns a divendres de 17 h. a 20 h.
dissabtes de 10 h. a 13 h.

NOVETATS TARDOR 1994

FILOSOFIA

LOZANO, LL.: Apunts de filosofia.

DRET. JURISPRUDENCIA

ASTARLOA, F.: El defensor del pueblo en España.

FOLKLORE. USOS I COSTUMS

DIAZ-PLAJA, F.: La vida cotidiana en la España musulmana.

-: La vida cotidiana en la España Romántica.

SIMO, P.: Quaderns de cultura popular.

CIENCIES APLICADES

BRUNET, P.J.: La companyia dels ferrocarrils a Mallorca.

CAÑELLAS, N.: L'aigua, el vent, la sang. L'ús de les forces tradicionals a Mallorca.

MOURELLE, J.M.: Windows para torpes.

NIUBO, R.: Manual de la moderna correspondència en catalò.

PEÑA, J./VIDAL, M.C.: MS-DOS para torpes.

REYNÉS, A.: La construcció de la pedra en sec a Mallorca.

LITERATURA CASTELLANA

MENDOZA, P.A./GARCIA MARQUEZ, G.: El olor de la guayaba.

OLMO, A.: La estación total de J. Ramón Jiménez.

GEOGRAFIA I HISTORIA

BENASSAR, B.: Carlisme i integrisme a Mallorca.

LOPEZ, M.: L'antifranquisme a Mallorca (1950-70).

ROIG, B.: Les fonts del terme de Lluc i els itineraris.

RELIGIO-TEOLOGIA

FULLANA, P.: El mov. catòlic a Mallorca(1875-1912)

EDUCACIO

BARO, M./MAÑA, T.: Propostes per a la integració de la biblioteca a l'escola.

PIÑANGO, CH.: Construcció de juguetes con material de desecho.

CIENCIES PURES

PERETO, J.: Orígenes de la evolució biològica.

POL, J. LL.: La Trapa: una experiència d'educació ambiental a secundària.

BELLES ARTS, JOCS, ESPORTS

ALOMAR, G.: El patrimoni cultural a les illes Balears

BROOKE-BALL, P.: Deportes: respuestas para todo.

CAINE, M.: Actuar al Cinema.

FODESMA: Itineraris a peu per la Serra de Tramunt.

FILOGIA

FERRANDO, A.: Panorama d'història de la llengua

LITERATURA CATALANA

ENSENYAT, X.: Quan venia l'Esquadra.

FERRA, M.: La primavera romana del cardenal Despuig

HUGUET, D.: Ofici de sords.

MARI, J.: Mentre passen els núvols.

MOYA, LL.: Teatre de la Llibertat.

PALAU, J.M.: Un cadàver desconcertant.

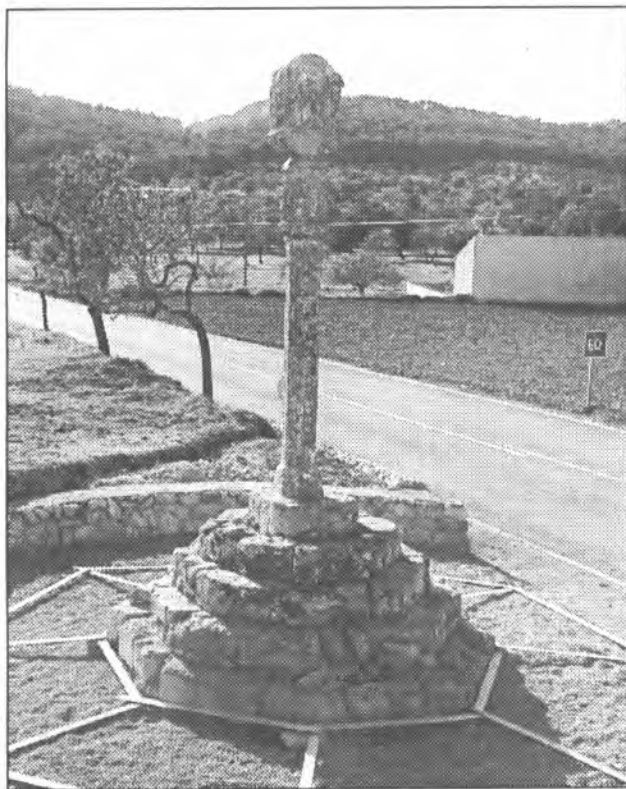
PEDROLO, M. de: Les finestres s'obren de nit.

PORCEL, B.: Lola i els peixos morts.

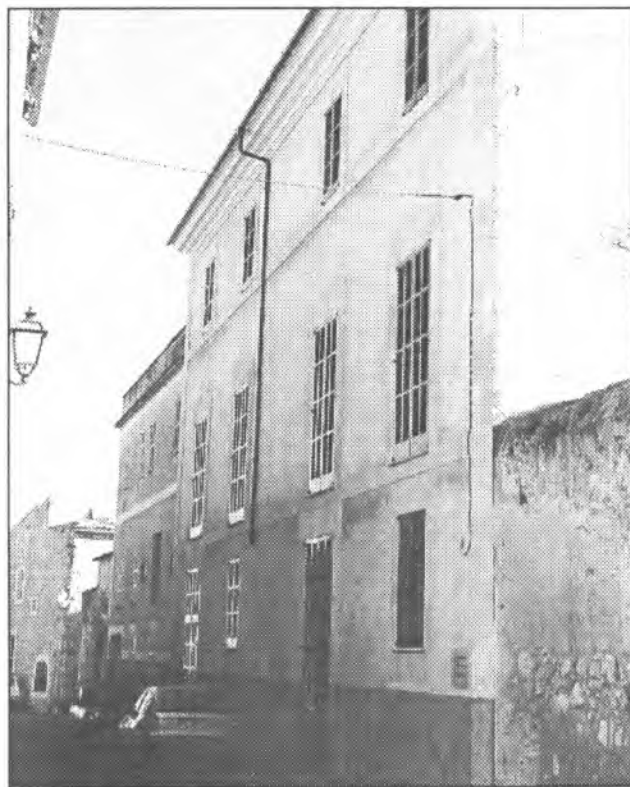
VIDAL FERRANDO, A.: Les llunes i els calòpets.

Consell Insular
de Mallorca

Creu d'en Janer. S'Adecenta la Creu d'en Janer, en el camí de Monti-Sion. És una bona notícia. Sempre és d'agrair que qualcú tenguí la sensibilitat adient per a aquestes coses.

Nova cara de l'antic Hospital. Ja era hora!

S'acosten les eleccions. El futur Parc de N'Herereta torna està en obres.

Defensem la terra... però sense embrutar les parets.

Els arbres també es moren.

Consell Insular de Mallorca

*El Consell Insular de
Mallorca desitja als
Donants de Sang tota la
pau i felicitat per a
aquestes festes de Nadal,
així com un any 1995 ple
de vida, germanor i
solidaritat, agraïnt a la
Germandat la seva intensa
i desinteressada activitat
al llarg de 1994.*

Molt d'anys. de tot cor

**GERMANDAT DE
DONANTS DE SANG
DE MALLORCA**

Castella endins

Manel-Claudi Santos

Els viatgers han tornat. Hem tornar, vull dir. O, millor, hauria d'haver escrit hem aconseguit tornar. El viatge que cada any organitza l'Agrupació Cultural durant el pont de la Constitució i la Immaculada, enguany ha tingut algunes novetats: en primer lloc, hi ha hagut un dia més (el famós aqüeducte), cosa que ha permès una major tranquil·litat i calma per poder mirar paisatges i personatges; en segon lloc, per causes que el cronista no considera interessants ressenyar, els expedicionaris hem estat només set, com els magnífics de la pel·lícula (Yul Brinner inclòs) o com els nanets del conte (amb una Blancaneus amb funció doble). Ni els elements ni les circumstàncies, però, ens han impedit recórrer l'itinerari previst. La prova ha estat dura, però els dos cotxes que vàrem llogar varen permetre que els seus ocupants poguéssim acostar-nos amb més facilitat a les ciutats i els pobles de la ruta castellana.

Abans d'arribar a Salamanca des de Madrid (si hi heu estat, segur que no haureu oblidat aquelles extensions inacabades de terra, i roca gairebé deshabitada que s'ajunten al cel en una línia d'horitzó imprecisa), vàrem passar per Avila i, després de comprovar que les muralles encara la tancaven en si mateixa, vàrem agafar direcció cap a Alba de Tormes. Les relíquies, incorruptes segons diuen -alguns, pobres descreguts, pensam que simplement momificades-, són allà. No només el famós braç de santa Teresa, sinó que també ens varen mostrar l'índex de sant Joan de la Creu amb un filet fermat al seu voltant per aguantar una ungla que semblava llogada al maquillador de Dràcula. Era vespre fosc i feia aquell fred sec i tallant propi de la zona. Entre la parafernàlia morbosa que m'envoltava i el cerç que m'agullonava la cara, no vaig poder imaginar en cap moment en aquelles despulles miserables havien format part d'uns cossos que havien estat capaços d'escriure **Las moradas** o el **Cántico espiritual**. Ara ho pens i em referma en la idea que, tant Teresa de Jesús com Joan de

la Creu, on són realment incorruptes és en les seves obres, no ens els bocins de carn que veneren uns frares i unes monges més aviat patètics.

Salamanca és una ciutat bella. Bella i viva, amb un to i un ambient diferents, per exemple, de Valladolid, molt més austera i seca. La universitat, amb la façana i la calavera amb el granot aferrat -els especialistes opinaven que era un calàpot- per recordar una vida terrenal plena, més o manco, de sexe, droga i rock and roll (la veritat, alguns no tendríem cap inconvenient a anar-nos-en a l'altre barri i que ens sortís un granot a la calavera. **Que nos quiten lo bailao**, que diuen per allà), marca el ritme de la ciutat. La Alberca, Candelario i Miranda de Castañar serien els pobles que jo destacaria com a més interessants de la zona, probablement els més turístics, però també els més ben conservats o restaurats, amb sorpresa com el riu que passa per sota de tot el poble de Miranda i que aporta una particular sensació de quietud.

Com ja és gairebé tradicional i, a més a més, en un viatge a Castella no podia faltar, vàrem fer la nostra clàssica visita castellera: el castell de la Mota i el castell de Peñafiel. De concepció molt diferent, el més espectacular és el segon, que presideix des de la seua alçada impressionant tot el poble, com si els cavallers que en altres èpoques el varen habitar encara vetlassin per la sort dels seus vassalls.

Els vinets de la zona, Ribera del Duero, en general són agradables i passen bé. Molt millor i més fàcilment que no els menjars, com alguns dels expedicionaris recordaran per les misterioses aparicions i desaparicions, intermitents i continuades, que els **lechazos**, costelles de me i cabrit, així com les sopes d'all, mongetes i **alubias** varen provocar dins alguns estòmacs sensibles. Ja se sap les ànimes sensibles tenen cossos -i especialment ventres- sensibles. Però per prova de sensibilitat -o potser de resistència- la que varen superar, amb dificultats, el senyor President de l'Agrupació i aquest humil i indefens contador d'històries quan l'únic membre femení del grup va decidir agafar el volant en una ca-

rrera que no destacava precisament per la seva rectitud. Tots els animals que el President i un servidor havíem devorat i intentàvem digerir des del començament del viatge varen iniciar una perillosíssima dansa infernal contra els revolts que el destí i les destresses automobilístiques posaven al davant. Afortunadament, tot va acabar abans que trobassin una sortida. Els viatgers ben sacsats, però incòlumes.

És cert, la catedral de Burgos, amb el Cid i doña Jimena enterrats, sembla que cau. Està en mal estat i necessita mà de picapedrer urgentment. De totes formes, el guia que ens la va mostrar tampoc contribueix gaire a la solidaritat artística. Aquesta ha estat una altra prova dura, que els set vàrem saber superar amb dignitat: els guies. El **padre** de les relíquies era tètric i duia camí de convertir-se'n en una; la guia de monestir de la Huelgas -per allò d'**holganza**, no us penseu una altra cosa- era la més professional i no deixava ni respirar, que ja anava bé amb el fred que feia; el del monestir de Silos era una mena de novici angelical aficionat al prosselitisme. El premi, per unanimitat crec, se l'endú el guia de la catedral mig esbucada de Burgos: enfundat en una gavardina quasi de policia secret, baix, els cabells pentinats molt estirats cap enrera, pareixia escapat d'una pel·lícula de Berlanga. Anava explicant coses amb una veu monorítmica, els ulls tancats i obria i tancava dependències amb un manat de claus que semblaven heretades dels reis catòlics. Una experiència única que va llegar interès al **Papamoscas**, una espècie de ninot burleta que treu la llengua des d'un racó del sòtil de la seu de Burgos cada pic que sonen les hores.

Podria contar més coses, com la visita a Covarrubias, la cartoixa de Santa Maria de Miraflores o a l'ermita visigòtica del segle XII que hi ha a Quintanilla de las viñas, però amb això crec que, els qui no han vingut, poden tenir una idea aproximada del 1239 quilòmetres que els set insensats de l'agrupació vàrem travessar Castella endins.

MATRIMONI

MESQUIDA-FERRANDO:

UNA VIDA PER A L'ART, UN MUSEU PER AL POBLE

Ferran Ribas

Aina Ferrando i Joan Mesquida em reben al seu domicili de Palma. Tot just entrar ja pareix que es respira la passió per l'art, "l'olor de la pintura", com diuen ells.

- Quan comença aquesta afecció?

- De sempre, i aquest gust per la pintura els nostres fills l'han mamat igualment. Hauríem de fer una promesa formal de deixar de parlar de

quadres per un dia, però estam massa involucrats amb aquest món de l'art.

- Com va sorgir la idea del museu?

- Vam pensar que ja que féiem accions benèfiques, perquè no començar amb el nostre poble? La caritat ben entesa comença per un mateix. Ho vam decidir a una reunió a Ses Covetes amb els fills i després vam tenir la col·laboració del batle d'aquella època, Francesc Sastre, i

d'en Jaume Martorell. Dia 15 d'agost es va fer la primera aportació d'obres del nostre fons pictòric i llavors vam començar a visitar pintors, a escriure cartes...

- I què en pensen ara de l'actual Museu i fons artístic?

- Hem passat de 18 a 255 obres. Hi ha moments dolents, però compensen les alegries que et donen, quan la gent diu que s'ha fet un gran museu a Porreres, o quan el president Cañellas diu que aquesta és la

idea que s'hauria d'implantar a tots els pobles, i que nosaltres hem estat capdavanters.

- Hi ha un problema d'espai.

- Sí, ja no sabem on hem de posar els quadres. La solució seria fer un edifici nou. S'ha parlat de l'Hospital, però d'aquí a que estigui acon-

dicionat... Per el que podria costar val més cercar una casa nova, més cèntrica i amb menys perill de robaris.

- Quines altres mancances té el museu?

- No hi ha uns estatuts, nosaltres fa deu anys que els demanam, i són

molt importants per definir la finalitat del museu, el sistema d'admissió d'obres... Ens hem trobat amb el cas d'artistes que volien deixar obres en dipòsit i no les hem pogut admetre perquè no hi ha uns estatuts. I és molt interessant, perquè a vegades et fan una cessió per uns anys, però

Sabateria - Esparteria

Maria Melià

Carrer l'Almoïna, 35 - Tel. 647421

PORRERES (Mallorca)

BAR

CA SA VIUDA

Especialitats:

"Callos", frit i llengua

C/ d'en Veiet, 1
PORRERES

Tel. 64 70 57

després et diuen que el quadre pot quedar al museu en propietat.

- **La comissió assessora del museu es reuneix sovint?**

- No. Si et diguéssim que en 12 anys s'han redactat sis o set actes serien moltes.

- **S'ha fet promoció exterior del museu?**

- Pràcticament només n'hem fet nosaltres, però la feina nostra ara només la podem fer des de Palma; per tenir contactes directes has d'estar a Palma, però fa falta a Porreres qualcú que fassi aquesta funció d'acolliment, de relacions públiques. Per no haver, no hi ha ni una bona senyalització del museu, hi hauria d'haver rètols indicadors a l'entrada del poble, a les confluències de carreteres. Si donàssim a conèixer el museu, molts de pintors que ara no en saben res, donarien obra. I també vendria més gent. Respecte a la promoció és molt significatiu el que va succeir amb la Reina, que va esser convidada a venir. Des de la Casa Reial, llavors hi havia en Sabino, se'ns va fer saber el gran interès de la Reina per visitar el museu, però que pels pro-

blemes d'agenda s'havia de concertar una altra data, ¿creuràs que no l'han tornada convidar?

- **Què pensen de l'horari de visites?**

- Massa restringit. Només es pot visitar el museu els dimarts de matí. El normal seria tenir obert matins i horabaixes tota la setmana. Si al manco obrissin en dies alterns...

- **A partir d'ara, què pot arribar a ser el museu en el futur?**

- Ara mateix tenim obres de França, Alemanya, Argentina, Itàlia, però la representació més important és de pintura mallorquina i catalana. Pensam que tot s'ha d'admetre en un museu com el de Porreres, per donar cabuda a tots els estils i matissos possibles de la pintura. També escultura i ceràmica, fins i tot mobles antics, tal com es fa en el museu d'art modern de Barcelona. Hem de continuar essent el millor museu d'art contemporani de la part forana.

- **Quines altres iniciatives culturals serien bones per al poble?**

- Fa poc vam visitar el museu diocesà de Vic i no tenen el que tenim a Porreres. El valor del que hi

ha a l'Església és immens. Al seu moment ja vam suggerir que s'aprofitàs aquest tresor, llavors tendríem un museu d'art sacre i un museu d'art contemporani.

- **Crec que podem acabar aquesta conversa amb qualcuna anècdota.**

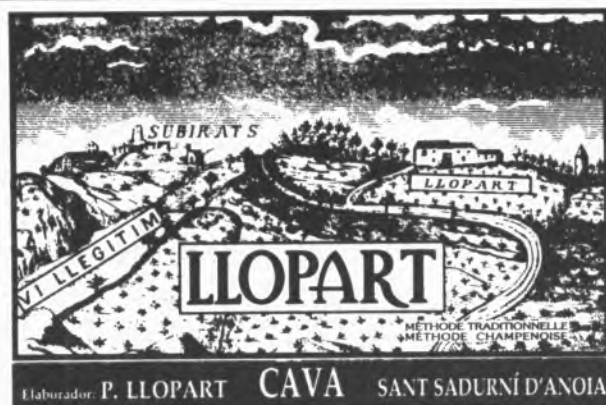
- És molt bona la d'en Jim Bird, que és un pintor que té obres al museu d'art modern de Nova York. Va venir a Porreres, va anar al museu i va recórrer les sales. Va quedar entusiasmat i més tard va comanar al seu marxant la cessió d'una obra seva per al nostre museu. Recordo també que al principi una comissió de Felanitx ens va intentar convèncer de dur el projecte del museu al seu poble, amb promeses d'un tracte extraordinari, però els ho vaig dir ben clar: no es pot servir a dos senyors, no puc servir a la vegada a Felanitx i al meu poble. Les nostres arrels estan dins Porreres.

Aina Ferrando
Joan Mesquida
Agost 94

El proper dissabte, dia 7 de gener de 1995, a les 17'30 h., a l'Auditori municipal de Porreres, tindrà lloc la presentació de l'obra "L'enginy de l'oci: estudi etnogràfic dels jocs, festes i altres diversions tradicionals de Porreres", de la qual n'és autor el porrerenc i col.laborador de LLUM D'OLI Damià Duran. Aquesta obra, editada per l'Ajuntament de Porreres, és la número dos de la col.lecció "Pàssera", iniciada amb "Vida municipal i Nova Planta: Porreres, 1718-1728" de Maria Barceló i Bartomeu Servera.

Presentà l'acte Pere Fullana, director de la gran Enciclopèdia de Mallorca.

Des de LLUM D'OLI aprofitam per felicitar a Damià Duran, per la seva tasca divulgativa.

Cava Llopert

*El cava de qualitat
més begut a la vila*

JACKY NORIS

Telèfon 64 76 49 • PORRERES

EL MUSEU HA DE CONTINUAR AVANÇANT

La darrera visita que vaig fer al Museu i fons artístic em va fer venir al cap la visió d'una pintura, de un quadre de gran valor que romania oblidat a un racó, despenjat, sense vasa, ple de pols. Aquesta sens dubte és una imatge personal, però que ben bé pot reflectir una situació preocupant: una col·lecció amb peces extraordinàries... en unes condicions i amb unes circumstàncies que les fan desmerèixer.

Mancances d'infraestructura, de seguretat, de gestió, de personal (malgrat que el fons a la fi pot gaudir de la cura d'una persona amb formació especialitzada, que hi pot dedicar... dues hores setmanals!). Estic fent referència no ja a una impressió personal, sino a les normes més elementals de la museologia i museografia actuals.

Tot gran patrimoni públic va acompanyat de una gran responsabilitat, que sembla que ningú no vol assumir a la vista de tanta indiferència, de tanta desídia. Tanmateix la titularitat de aquesta responsabilitat és massa evident: la regiduria de cultura, tot l'equip municipal, el batle, en darrera instància.

Podria entrar en detalls, val més deixar-ho córrer, al cap i a la fi arribarem a la que és la qüestió dels duros, el gran problema pendent del Museu. Certament, l'ajuntament de Porreres no és ric, però les xifres pressupostàries dedicades al museu esgarrifien; estic empegueit de donar-les, però quantitats deu vegades superiors continuarien essent absolutament ridícules. Qui s'ha mogut per demanar l'ajuda d'entitats públiques o privades? Qui a intentat fer generar recursos al propi museu?

Voldria que al rerafons d'aquesta crítica es tengués sempre en compte una realitat artística interessantíssima, una de les grans fites culturals del nostre poble, que a la vegada s'hauria d'entendre com una opció important en el futur econòmic de Porreres. Com diu Joan Mesquida "no tenim la mar, però els turistes de qualitat no venen a cercar només sol i platja. A Porreres els hi podem oferir el nostre museu".

No podem desapropitar una oportunitat tan clara de potenciar la nostra oferta cultural i les seves possibles derivacions envers l'economia del poble. Penso que és el moment de donar per ben emprat tot el que s'ha fet fins ara i animar a l'equip municipal, a tots els partits polítics, a fi de que renovin el seu entusiasme i apliquin a la gestió del museu uns estrictes criteris de racionalitat, perquè és molt el que hi ha en joc.

Sebastià Gayà, paneraire per afecció

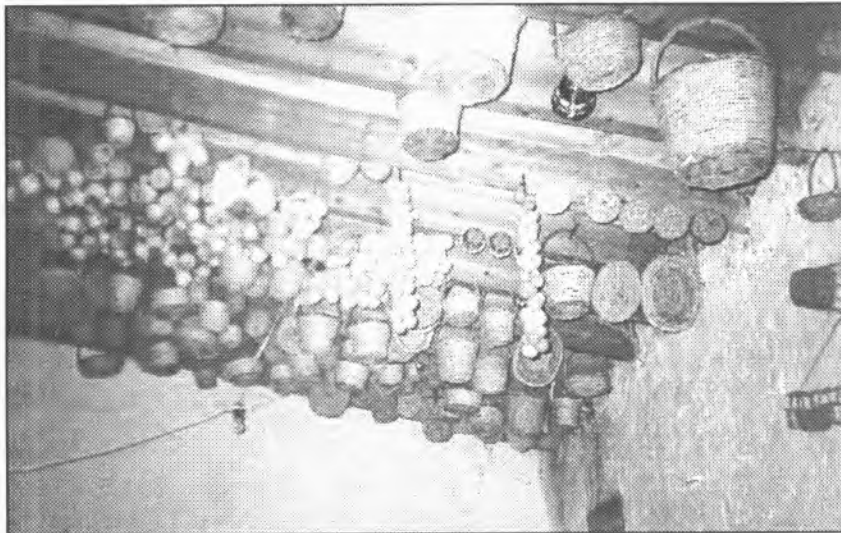

Joana Mora i Cerdà

Sebastià Gayà, de Son Castanyer, va néixer a Porreres fa 66 anys. Es casà amb Francisca Moll de Ca Ses Rosses l'any 1954. Tenen dos fills, Joan i Pep i cin néts. Cap a l'any 1964 es trasllada a viure al Pont d'Inca. Actualment, ja jubilat ha decidit tornar al poble d'origen.

El què em crida l'atenció d'aquest porrerenc és la seva afecció, la qual resulta poc comuna, molt laboriosa i al mateix temps artesanal. Segons el Diccionari Català-Valencià-Balear iniciat per mossèn Alcover, la persona que fabrica o ven paneres, paners i altres objectes de canyes o de vímens es diu un PANERAIRE. En el nostre cas, en Sebastià només seria un paneraire aficionat, perquè fa paners i paneres però no en ven cap.

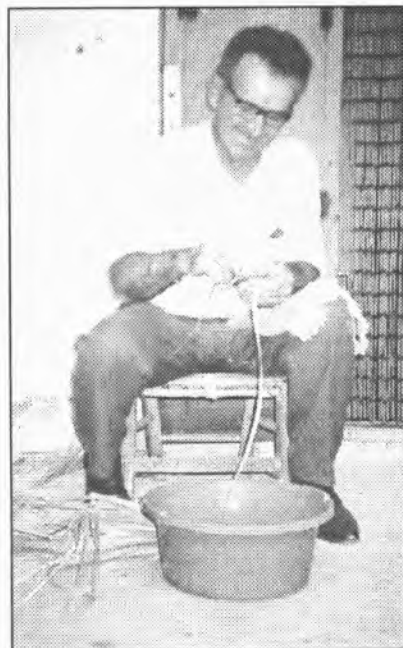
Comencà a guanyar-se la vida fent de pareller a Can Xic. Veient que guanyava poc s'inicià en la tècnica de fer paners i va tenir com a mestre al seu germà Joan. A més d'enllestir paners, també cordava barrals de vi, que era el que més li donava. "Aleshores hi havia molta vinya i es feia més vi, s'utilitzaven més barrals" em comenta. Més tard passà a fer feina a Can Palerm, ja

que així guanyava més doblers.

Aquesta afecció li vé d'enrera "A sa meua família quasi tots en sabien fer". La finalitat no era vendre'ls sinó per a ús dels propis quefers casolans.

La curolla de preparar paners romangué molts d'anys dins el cap d'en Sebastià. Però un bon dia, el seu nét, el petit Sebastià, empès per la padrina, va demanar-li que li fes un paneret.

"Així va esser com vaig tornar a començar a fer paners, creia que ja no me'n recordaria, ja que feia molt de temps que no n'havia començat cap".

Les peces que fa són paners de molts tamanys, grossos, petits i molt petits, com un didal; paneres, coves, paellers i capçanes.

Utilitza tota casta de materials: cugula, mata, jonc, canya, ullastre, murtera, fasser, palmera, verguetes de les violes de fasser fins i tot recicla alguns materials com els fils de telèfon, cables de televisió i de geles que troba tirats als abocadors.

Ell mateix va a cercar tots els materials, però a vegades els seus amics o coneguts els hi duïen. El jonc que empra el recull a Sa Riera de Ciutat, o per Son Mora quan és a Porreres. No té cap preferència per un material o altre, quant a la flexibilitat i el bon maneig, ja que el posa en remull dins aigua durant 15 o 20 dies.

Amb l'ajuda d'una sèrie d'eines (ganivet, alena, estanalles, ganiveta, desengramponador, agulla) i amb les mans ja té el paner acabat.

El temps que empra per fer els paners/paneres depèn del tamany. Si és un paner gros en 4 hores el té llest, mentre que si és petit hi dedica

El món del vi

Bodegas Valduero

entre 1 o 2 hores aproximadament.

En Sebastià no ha venut cap peça feta per ell, ni fa comptes vendre'n cap.

"Ho regal tot, pas gust de regalar-los"

"Si els havia de vendre no treuria ni per aigua"

Al llarg de la conversa, en Sebastià em sorprèn amb la seva amabilitat generositat i vitalitat. A més de l'afecció de paneraire encara li resta temps per dur a terme un altre "Hobbie" més comú però normalment no practicat per persones de la seva edat. Als seus 66 anys, en Sebastià és un gran *marxaire*.

Fa 7 o 8 anys, abans de sofrir una recaiguda degut a una trombosi recorregué el trajecte Palma-Valldemossa-Deià-Sòller-Palma en diverses ocasions. Aquesta afecció de marxaire sorgí quan el metge li recomanà caminar molt "me va dir que si caminava em salvaria, i així ho vaig fer". Palma-Inca-Can Picafort-passant per dins S'Albufera-Sta. Margalida-Mª de la Salut-Sineu-Palma és un dels itineraris que sovint feia, emprant de 10 a 11 hores. Per a en Sebastià només són passejades o simplement voltetes.

"Ara camín poc, uns 20 quilòmetres diaris".

La primera ruta fou des del Pont d'Inca fins a Porto Pi, el matí. L'horabaixa de ca seva fins al centre de la Ciutat. De cada vegada més anà augmentant el quilometratge, fins arribar a extrems quasi increïbles.

"No tenc carnet, només tenc una bicicleta vella que em regalaren fa estona, però el que més m'agrada és anar a peu"

En Sebastià no s'avorreix mai. Sempre té amb què ocupar les hores del dia.

Déu vos conservi molts d'anys les cames i les mans. I com diu el Refranyer popular *"Qui sap fer un paner, en sap fer cent"*.

Joan Mas

En el transcurs del viatge gastronòmic-cultural de l'Agrupació Cultural de Porreres per les terres de la Comunitat Autònoma de Castella-Lleó travessarem dues de les denominacions d'origen vinícoles més interessants i conegudes en l'actualitat: *Rueda* i *Aranda del Duero*.

Bodegues com *Vinos Sanz, Protos, Yllera, Torremilanos, Vega Sicilia o Alejandro Fernández* (Pesquera) escalonaven el paisatge.

En Aranda de Duero, concretament en Gumiel de Mercado, visitarem les bodegues Valduero. Acompanyats d'un dels enòlegs de la casa recorrèrem les caves i férem un tast dels seus productes.

Aquesta bodega es va instal·lar a la zona l'any 1984 provinent de la Rioja. És propietària actualment de 73 hectàrees pròpies de vinya en fase d'expansió de les varietats autòctones *tinto fino* (anomenat a Rioja *tempranillo*) pels vins negres i *albillo* pels blancs. La cria es fa en 2.300 botes de roure americà que renoven cada cinc anys i descansen a una cova a 18 metres de profunditat i en unes condicions constants de temperatura i humitat. La producció anual arriba a les 700.000 ampolles distribuïdes en els següents percentatges:

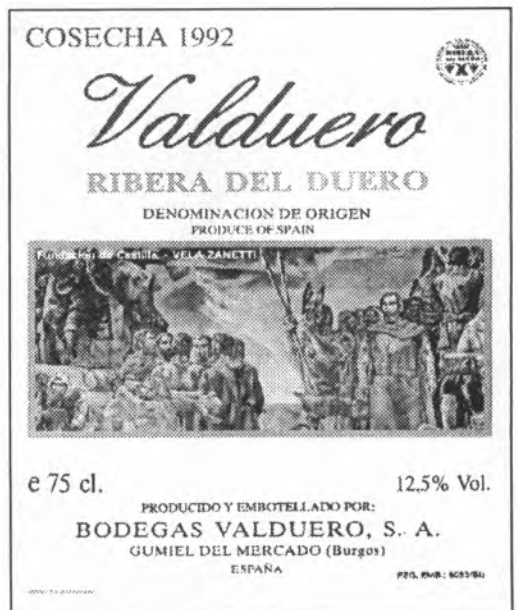
VALDUERO RESERVA (negre):	15 %
VALDUERO CRIANZA (negre):	25 %
TINTO JOVEN:	40 %
ROSADO:	15 %
BLANCO:	5 %

Com a curiositat és una de les úniques bodegues que produeixen vins blancs en aquesta denominació d'origen.

Els vins tastats varen ser:

BLANCO VIADERO. Primer blanc elaborat en la Ribera del Duero amb el raïm *Albillo* (100%). Color groc palla pàlid, brillant. Aroma frutal net. Molt ben constituït en boca, sec amb gran equilibri entre extracte, acidesa i grau. Recomanat el seu consum entre els 7 i 9 graus per acompanyar marisc, peix i vegetals.

BLANCO VIADERO CRIANZA. Mateixa composició que l'anterior però criat en bóta 6 mesos. Color groc palla en tons daurats, brillant. Es nota la fusta conjunta amb el caràcter del raïm albillo. Recomanat el consum entre 8 i 10 graus com a aperitiu i per acom-

panyar peixos.

VIÑA VALDUERO ROSADO. Elaborat en *Tinto Fino* (80%) i *Albillo* (20%). Color rosa, brillant i atractiu, amb aromes afruitats, ben equilibrat. Recomanat el consum entre els 5 i els 7 graus, ideal per acompanyar carns blanques, peix, arròs, pastes o verdures.

VIÑA VALDUERO TINTO. Elaborat en *Tinto Fino* (95 %) i *Albillo* (5 %). Color cirera amb tons violetes, brillants. Aromes varietals. En la boca és ampli i saborós, amb acidesa molt equilibrada, suau a l'entrada i final lleugerament tànic.

Recomanat el seu consum entre els 12 i 14 graus per acompanyar plats de carn, formatges i verdures.

VALDUERO CRIANZA. Igual composició que el Viña Valduero Tinto però amb una criança de nou mesos en bóta de roure. Color guinda amb amplis reflexos teula. Bona via retronasal amb records a fusta nova, vainilla i espècies. Textura sedosa i complexa a la boca. Lleuger punt d'astringència. Recomanat el seu consum entre els 17 i 19 graus per acompanyar plats de carn vermella, formatges i peix.

VALDUERO RESERVA: Elaborat en *Tinto Fino* (95 %) i *Albillo* (5 %) amb criança de 20 mesos en bota de roure i 16 mesos en ampolla. Color vermell guinda amb pronunciat matisos teula. Aroma intensa i elegant a fruits silvestres. Textura suau en boca, conjuntant astringència i acidesa. Complexes impressions retronasals de criança. Es recomana el seu consum entre 18 i 19 graus companyant plats de carn vermella, formatges curats i caça.

Al paladar dels nostres improvisats tastadors destacaran el Blanco Viadero Crianza pel caràcter especial que li dona la criança en fusta i el Valduero Crianza per la seva textura.

NOTÍCIES DE COMENÇAMENT DE SEGLE

Un robatori de sobrassades, la festa de Sant Antoni i la lluita contra la gelada i la filoxera

Joan Barceló

Gràcies a les cròniques de Josep Orell, que va ser peoner dels corresponsals a Porreres, sabem que l'actual segle començà amb una forta ventada. Talment un huracà, seria en certa forma un presagi dels esdeveniments de tota classe que haurien -i hauran, encara- de succeir en aquesta centúria.

Durant la nit del 31 de desembre del 1900 més de 800 persones anaren a rebre la comunió a l'església parroquial "fortaleciéndose para el cambio de siglo". A la nostra contrada aquell any s'havien fet grans plantacions d'amaters i se'n preparaven per fer de garrovers.

Josep Orell a més d'assabentar als lectors del **Diario de Mallorca** que amb el nou segle havia arribat l'hivern explicava que "las nubes artificiales que sirvan para resguardar las heladas sólo son prácticas cuando hay unidad de pareceres entre los propietarios". Eren dies, aquells, en que els peus de cep americans a poc a poc anaven substituint als del país, víctimes de la filoxera. Mentrestant, al camp augmentaven els partidaris dels adobs minerals...

A principis de segle, en concret el divendres dia 17 de gener de 1902, Orell enviava la següent informació relativa a la festa de Sant Antoni, pel que se veu encara ben vitenca:

"Hoy se ha celebrado la fiesta de San Antonio, con toda solemnidad. En la misa mayor la iglesia estaba de bote en bote. El P. Salvà, filipense, que predicó la novena del santo, a la que acudió mucha gente, ha predicado el panegírico. Por la tarde, después de la procesión, ha tenido lugar la bendición de las caballerías, sin que haya habido ninguna desgracia".

Però no tot eren bones notícies. Dies abans havia estat empresonat a Porreres un "sujeto vecino del mismo pueblo" per haver robat una carabina, una escopeta i una perdiu a "un guardabosques". I és que els robatoris estaven a l'ordre del dia. Vegin aquesta altra crònica de dia 29 de desembre de 1902:

"El lunes de esta semana se cometió un robo en la casa de Pedro Juan, **Riayas**, que vive en la calle del Pasaje, consistente en todo el dinero que existía en dicha casa y un gran número de sobrasadas. El robo se efectuó mientras la familia de la casa estaba fuera de ella y de matanza en una casa de campo. Los autores del robo no han sido hallados".

Per cert, que vint dies abans n'hi havia hagut un altre de robatori, al carrer Major, a una casa propietat de Josep Miró de la que se'n dugueren 90 duros en paper de banc. El mes de novembre s'havia detingut a un jove de 20 anys com a autor d'un furt de mil pessetes d'una casa situada al carrer de Cerdà número 6.

Serveis Socials Municipals

Venen les festes de Nadal!. Per la majoria de noltros són dies de bauxa i alegria, ens reunim amb la família, amb els amics,... tornen a Porreres els estudiants, els fills que treballen fora del poble..., adornam una mica casa nostra i preparam uns bons dinars i sopars. En aquestes festes no falta damunt la taula el vi, el cava i altres begudes alcohòliques; sortim els vespres i l'ambient ens demana fer unes copes. Tot això està molt bé, però davant aquest ús, tal vegada més abundant, de l'alcohol, **moderació!!**, hem de saber fer un bon ús d'aquesta substància amb efectes tan negatius i perillosos, que poden fer que les festes de Nadal no siguin tan alegres per la nostra família i amics.

Alerta als accidents de trànsit:

En aquestes dates les sortides amb vehicles són freqüents. Les taxes de mortaldat per accidents de trànsit han experimentat un increment molt elevat a la segona meitat del nostre segle. Existeix una relació clara entre el consum d'alcohol i accidents de trànsit, perquè quasi la meitat dels accidents es produeixen baix la influència de l'alcohol.

Què fer?

- **Els conductors**, no beure si s'ha de conduir. Recordem que el límit d'alcohol permès per conduir és de 0.8 graus d'alcohol pur per litre de sang. Aquest índex es consegueix bevent: 4 tassons de vi, o bé 3 cerveses, o bé dues copes de whisky.

- **Entre amics**, no convidar als demés a consumir alcohol i, sobre tot, no insistir en que consumeixin, respectant la decisió dels que prefereixen no prendre alcohol.

- **Els acompanyants**, no deixar conduir a les persones que han begut.

- **Els propietaris de bars i altres establiments**, complir la normativa vigent que prohibeix la venda de alcohol als menors de 16 anys. A aquestes edats ja es condueixen vehicles a motor com són les motocicletes.

No seguir venent alcohol a una persona que està embriagada.

- **La policia i la guardia civil**, augmentar la vigilància i els controls d'alcoholèmia.

- La família davant els joves:

En els dinars i sopars familiars, no donis alcohol als joves ni permetis que els nins el consumeixin.

quin. Tant a casa com en públic, aquest és encara un costum molt estès que cal erradicar.

No enviis a comprar-te begudes alcohòliques als teus fills. Recorda que la venda a menors de 16 anys està prohibida per la llei!

Ensenyar als fills que per divertir-se no es necessari comprar res, i menys consumir alcohol.

No utilitzar l'alcohol per a calmar refredats, mals de queixal o altres formes de malestar.

FER UN BON ÚS DE
L'ALCOHOL PER PODER
DISFRUTAR D'UN
BON NADAL I
UNES BONES FESTES.

Sa Pastera

Bar - Restaurante

C/ Pou Florit, n° 10
PORRERES - MALLORCA

ESPECIALIDADES:
FONDUE DE CARNE
PECHUGA DE PATO
SOLOMILLO BEARNESA
VARIADO DE PASTA
LASAGNA DE MARISCO
CODORNICES ASADAS

**NOCHEBUENA
A LA CARTA**

NOCHEVIEJA

- * Paté
- * Coctel de gambas
- * Medallones en salsa de miel y mostaza
- * Profiteroles
- * Vino - cava
- UVAS DE LA SUERTE

5.200 pts.

Com dinamitzar el món rural?

Bartomeu Ferrando i Ballester

Vaig assistir a un curs de formació del Programa Operatiu Foner II "5B" de DINAMITZADOR RURAL, que tenia per objectius la formació de nous professionals capaços d'elaborar projectes viables a nivell local (estudis del territori, dels recursos humans involucrats en el projecte, de recursos naturals i fonts de riquesa), de planificar de forma estratègica i operativa el desenvolupament econòmic i socio-cultural, tot afavorint els processos de dinamització i d'informació de la població del món rural.

Porreres, així com tot el Pla de Mallorca, Campos i Artà, ha estat inclòs dins el programa operatiu 5B, que vol dir que vivim dins una zona poc desenvolupada i per això podem accedir a uns avantatges, normal-

ment en forma d'ajudes, per part de la Comunitat Europea. El problema que es planteja és arribar a conèixer tots aquests avantatges, i saber qui té la responsabilitat de donar-los a conèixer, això pareix la feina d'aquests anomenats dinamitzadors rurals.

Vull deixar ben clar que no s'està parlant exclusivament d'agricultura, i aquesta matització em sembla molt important. El futur del món rural passa, sense cap dubte, per la diversificació de les produccions, sempre comptant amb la importància d'aquest sector, i tot això només es pot dur a terme amb iniciatives, tant públiques com privades que puguin trobar noves fonts de riquesa per a aquests pobles. L'exemple més clar el tenim amb l'anomenat turisme rural, que, tot i tenir la seva importància aquí a Porreres, no tenim en cap

explotació.

Bona part del curs el vàrem passar amb les subvencions, o més ben dit que s'anomenen ara: ajudes, de tots tipus, al sector agrari, el sector comerç, indústria, turisme i medi ambient. El tema de les ajudes també s'ha d'analitzar força bé, i per això cal fer un parell de reflexions sobre aquest tema intentant fer veure que tots aquests tipus d'accions poden a llarg termini ser perjudicials per al mateix sector.

Les ajudes serveixen per fer anar la producció cap on vol l'administració, no el mercat, i això és molt greu. Arribarà un moment en què s'acabaran, i haurà de ser el mercat que mantingui les explotacions, si nosaltres hem estructurat la nostra empresa cap a rebre moltes ajudes i no cap a aconseguir una explotació amb una bona rendabilitat, que farem després

De todo...
y paseando

Centrotiendas

Centrotiendas

BANCO DE
CREDITO BALEAR

Es Crèdit

DESTIJA LES BONES FESTES

AL POBLE DE PORRERES

amb aquesta indústria o explotació que el mateix mercat no vol.

Les ajudes són PA PER AVUI I FAM PER DEMÀ, normalment. El que s'hauria de fer és aprofitar les ajudes per a noves inversions productives rendibles, amb o sense subvenció. Tenim a Porreres el cas més clar d'això amb el producte més representatiu del nostre camp, l'albercoc, cobram per enterrar-lo. Què farem quan s'acabin les ajudes?

Una de les sortides més importants i amb més futur la podríem trobar a la indústria agroalimentària, cada lloc de feina a una d'aquestes indústries representen dos llocs de feina més (distribuïdor, venedor, pagues... etc.)

Arribats fins aquí només hem de tenir clar què hem de fer, mirar cap a on dirigeix el mercat, que vol comprar la gent, i a quin preu estan disposats a comprar el nostre producte. Moltes vegades no podrem competir amb productes de fora, pel seu preu, com per exemple l'albercoc de Tunísia, ja que allà la mà d'obra és cinc vegades més barata que aquí. El que s'ha d'aconseguir són productes autòctons, varietats de la nostra terra, d'una alta qualitat i una forta promoció dins el mercat, com a producte mallorquí. Si pot ser com un producte ecològic, artesà en la seva elaboració i destinat inicialment al

mercado mallorquí, després ja vendran altres mercats.

Un bon exemple d'això ja el tenim a Porreres, petites empreses com els cellers d'en Jaume Mesquida, les galletes Gelabert, en Biel Sabater, els embotits Munar (recentment instal·lats al poble), la Cooperativa amb el seu intent d'introduir al mercat el nostre albercoc, i d'altres que van fent feina a poc a poc i que estan creant molts de llocs de feina. És més, es podria crear un centre comercial de productes autòctons, i que servís per dur a Porreres possibles compradors, no crec que fos una mala idea. Els meus viatges amb l'Agrupació Cultural reforcen aquesta teoria, en el darrer per terres de Castella hem pogut veure que hi ha molts de pobles (tots monuments històrics) que no tenen res d'especial, però a tots podem trobar-hi petites tendes amb productes autòctons, com mel, formatges, brodat, etc. Porreres no té res que envejar pels seus monuments, una església molt important, un Museu d'Art que també es podria promocionar i d'altres atractius culturals i artístics que es podrien aprofitar. No hem d'oblidar mai que a Mallorca venen milions de turistes i que cada vegada més hem d'oferir noves alternatives al turisme del sol i platja.

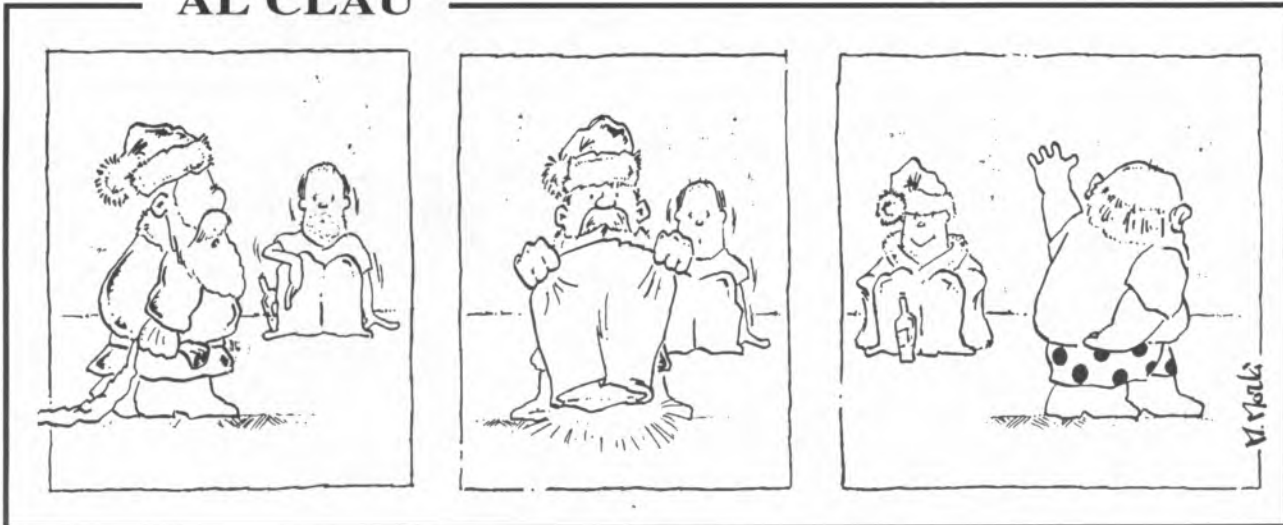
Una mostra de promoció

d'aquests productes la tenim clarament a BALEART-94, una fira amb un èxit de visitants i de vendes molt important, dins la qual la representació del nostre poble ha estat important.

Finalment, voldria fer una crida en primer lloc a tots els joves, i pot ser no tan joves, amb iniciatives que no tinguin por de dur-les a terme, i en segon lloc a les administracions tant locals com autonòmiques i central perquè ajudin i facilitin aquests tipus d'empreses, no només amb bones paraules i intencions, sinó amb ajudes tant monetàries com administratives. Aquí voldria especialment motivar el nostre Ajuntament que pareix que no pren les iniciatives adequades, sempre tenim bones paraules, però falta més empena.

Per posar un bon exemple tenim al poble de Campos una iniciativa del mateix Ajuntament amb la creació d'una Associació d'Agroturisme, o l'edició d'uns fullets per promocionar el seu mercat dels dijous i els dissabtes, tot això s'ha fet amb doblers dels fons europeus, que hi són per a tothom. No vull entrar aquí en política, ja que crec que dins un poble com el nostre no necessitam polítics, sinó gent amb ganes de fer feina, que aportin noves idees i facilitin la iniciativa privada.

AL CLAU

Nadal passat per animals

Vescomte de Robines

Els meus benèvolos lectors de Llum d'oli ja es deuen haver fet una vaga idea de les poques esperances que em queden sobre el redreçament moral i personal dels humans. No, no passeu ànsia, que no vos pens amargar els nadals amb filosofades de sobretaula. La veritat és que de cada vegada la gent perdem el gust del viure, el plaer de les petites coses, el badocar. Tret, per cert, que propòs com a forma de vida "nacional" dels mallorquins; així com, per exemple, els gallecs tenen la "morriña", els portuguesos la "saudade", els mallorquins hauríem d'adoptar la "badoqueria" com a peculiaritat del nostre viure; s'hauria de repensar la primera definició que dóna de badooc l'Alcover-Moll: "Persona que bada, mirant coses que li distreuen l'atenció". Jo crec que els qui badoquen no perden de cap manera el temps; en tot cas, veim com el perdem els altres, pensant-se que fan coses "útils", com és ara el fet que s'hagi inventat, pels americans, un programa informàtic que permet sembrar per ordinador. Informa als pagesos, en pocs segons, quan han de sembrar les llavors i quan han de regar per obtenir la màxima productivitat de les collites. Aquests americans se veu que tot el sant dia no fan res més que pensar coses dels ordinadors; han fet un altre programa que conté els fets més xocants que ha publicat la premsa mundial, per exemple, el d'una dona que va telefonar a un conegut 50 vegades al dia durant vuit anys o el lladre que va perdre la cartera al seu dotzè "treball" i ara està condemnat a 245 anys de presó. Ja en podria sortir algun, d'aquests trastos que descobrís, posem per cas, on està amagat en Roldán, un altre que computà la imbecilitat d'en Ramón Mendoza, d'en Jesús Gil i

d'en Ruíz Mateos o de bona part dels "immortals" de la Real Academia Española.

Però, lectors fidels, els protagonistes d'aquest Nadal són els animals. A mi, no m'agraden, però tampoc els vull cap mal. De cada dia els preferesc als humans. Els humans som més perversos, hem fet més desastres, han matat, assassinat, destruït, més que no pas els animalons. Trob d'allò més injust que un tal Jesulín de Ubrique, que no sap ni dir dues paraules seguides, vagi pel món fent la pell als toros.

A altres contrades els estimen més, als animals. A Surathani, lloc que cau per Tailandia, han creat una escola per ensinistrar mones per recollir cocos. Diu que l'educació d'una mona costa uns 10 bahts (unes 50 pessetes), però la feina que fan les mones durant un any equival a milions de bahts, és a dir, que els humans som un autèntic desastre; no servim ni per recollir cocos, és clar que les mones no xigeixen seguretat social, ni vacances, no els deuen donar baixes per maternitat ni permisos pel matrimoni, no es deuen deixar corrompre, com De la Rosa o Mario Conde, tampoc deuen cobrar "bufandes", ni tenen, com els pilots d'Ibèria, 143 dies lliures de feina. Un negoci perfecte. No tenc cap dubte que una mona faria millor la feina que més d'un d'aquests funcionaris que sempre són a berenar.

Tanmateix no tots els animals tenen la sort, relativa, de les mones de Surathani. A altres llocs, el comerç il·legal d'animals pot fer desaparèixer l'any 2000 (any en el qual ja voldria ser a l'altra banda) els tigres, els rinoceronts i les tortugues, que deu ser un dels animalons més innocents que hi ha. A Corea del Sud va importar, entre 1988 i 1993 aquest any 4.770 quilògrams d'ossos de tigre, Taiwan emmagatzema l'any 1991

entre cinc i deu tones de corns de rinoceronts. Animalades, bestialitats a tot arreu. No hauríem d'haver sortit, els humans, de les cavernes.

Els animals, també, donen una mica de feina als eurodiputats. En deuen quedar alguns que són persones efectives i que es prenen seriosament el seu escó. Es discuteix, dins els confortables despatxos d'Estrasburg, si els animals tenen dret a viatjar en **business class**; és a dir, si abans de passar per l'escorxador, els animals tenen dret a fer un viatge còmode, agradable, amb seients confortables, sense fumadors al devora, amb nins que cridin. Dos camioners espanyols han estat acusats a Alemanya de maltractar porcs mentre els conduïen en unes condicions que els periodistes en dirien infrahumanes. Transportaven 128 porcs, d'un tamany d'uns 1'20 metres, ficats en fàbies de 80 cms.

Supòs que a més d'un, aquesta notícia, no és que vulgui fer comparacions desagradables, els recordarà aquells mítics camions que duïen els joveçans al servici militar. És clar que ara som Europa.

Fins i tot, hi ha per aquests mons de Déu, il·lusos que es creuen que faran coses en benefici de Ruanda organitzant voltes de cans amb triveu al País Basc i Navarra. Misèries humanes.

I, en fi, poques coses més tenc per dir-vos. Sigau feliços, aquestes festes, en companyia de tots els animalons del món. Vagi per ells (ja que pels humans és del tot impossible), la pau, l'amor, la felicitat, el bon any. Tanmateix no m'oblit de vosaltres humans, amb cava Mesquida, és clar.

Programats

Andreu Genovart Orell

La paraula programa entra de ple dins el nostre vocabulari actual. Les cadenes de televisió ens ofereixen la seva programació. Nosaltres programam el video perquè ens gravi la pel·lícula desitjada que s'emetrà d'aquí uns dies. Programam també l'ordinador perquè ens digui les existències que ens queden de tal producte. A principis de curs parròquies, escoles, delegacions, moviments i grups fan la seva programació i preveuen dates i horaris per a trobades, sortides, reunions...

La programació és una cosa habitual en la nostra societat ac-

tual fins a tal punt que, la majoria possiblement no seríem capaços de funcionar normalment sense una acurada programació.

Tal vegada, no siguem prou conscients que des que naixem fins que morim estam d'alguna manera "programats". Des del "part dirigit" fins a la mort amb sedants estam "programats" per a produir, consumir, disfrutar, comprar... segons uns models establerts per la societat consumista, els fils de la qual manegen alguns i no són els pobres.

Ens pensam que decidim lliurement però no ens adonam que a l'hora de comprar un producte, la majoria de vegades ens inclinam, potser de manera incons-

cient, cap a aquell del que se n'ha fet més publicitat i que, en conseqüència, més ha impactat els nostres sentits i el nostre cervell.

Però l'ésser humà, gràcies a Déu, no és una màquina; l'home sempre tindrà quelcom misteriós que desbordarà qualsevol "màquina de la verdat" i que escaparà a tota medicació dels sentiments o de la fe, per posar dos exemples.

Pel fet de ser éssers humans, conscients i lliures, exercitam la capacitat de pensar i decidir per nosaltres mateixos.

Ventajas
de Altura
para su
Nómina

Banca March
le ofrece un
servicio nómina
completo

con unas ventajas
de altura que le dejarán
satisfecho.
Un salto gigante
para ganar
más cada mes.

Infórmese en cualquiera de nuestras oficinas.

BANCA MARCH

ASÍ DE CLARO

CAMISETES
XANDALLS

PLAÇA 18
serigrafia

PLAÇA ESPANYA, 18
07820 LLUCMAJOR (MALLORCA)
TELÉFON 66 04 22

VIAJES COLÓN TRAVEL, S.A.

BAL 182

El meu proper viatge

31 Desembre, 31
07003 Palma de Mallorca
PORRERES Tel. 64 70 00

Tels. 76 15 50 - 75 34 40
Telefax 49 29 44

¿Qui som els mallorquins?

Rafel Miralles i Barceló

L'estudi de les poblacions humanes ha anat pràcticament lligat a la pròpia existència de l'home i tradicionalment han estat els historiadors i els geògrafs els encarregats d'estudiar-les. No obstant això, amb el desenvolupament de la Genètica de Poblacions es comprovà que també era possible estudiar-les des d'una perspectiva totalment distinta.

¿Què entenem per Genètica de Poblacions? Ayala i Kiger (1980) definiren la Genètica de Poblacions com la branca de la Genètica encarregada d'estudiar l'herència a grups d'individus que anomenam poblacions; així estudia la constitució genètica d'aquestes i com canvia aquesta de generació en generació.

Parlar de Genètica de Poblacions significa parlar en gran mesura de polimorfismes genètics (presència de diferents formes) i si ens referim a poblacions humanes és fer-ho en gran part de polimorfismes hemàtics. Això és així perquè la sang constitueix un material d'estudi ric en informació i de fàcil obtenció. Dins dels polimorfismes hemàtics l'estudi dels grups sanguinis constitueix una manera bastant senzilla i exacta de realitzar una primera aproximació a la caracterització genètica d'una població. A més a més l'estudi dels grups sanguinis és interessant des

d'un punt de vista clínic ja que s'ha demostrat que alguns sistemes estan implicats en reaccions hemolítiques a trasfusions, en rebutjos de trasplantaments i en incompatibilitats fetomaternes.

Després d'aquesta breu introducció m'agradaria contar-vos, també de forma molt breu, quins foren els objectius i resultats del nostre treball d'investigació. En primer lloc voldria aclarir que al Laboratori de Genètica de la U.I.B. hi ha un grup de persones encapçalades per la Dra. Ramon i el Dr. Castro que treballen en Genètica de Poblacions. Dins dels distints programes d'investigació un d'ells era completar la caracterització genètica de la població balear a nivell de grups sanguinis i d'altres polimorfismes hemàtics, si bé cal dir que la població menorquina ja havia estat estudiada. Per això en distints treballs s'ha anat estudiant la població eivissenca i mallorquina fins a disposar de totes les dades. El tema d'estudi que em correspongué a mi particularment fou la "**caracterització genètica de la població autòctona mallorquina mitjançant grups sanguinis**" i els objectius que ens fixarem abans de començar el treball són els que a continuació es detallen:

1.- Estudiar la possible homogeneïtat o heterogeneïtat de la població mallorquina des d'un punt de vista genètic. Per tal cosa acceptarem

d'entrada l'existència d'unes comarques definides bàsicament per uns criteris geogràfics a fi de comprovar si també és possible afegir uns criteris genètics.

2.- Determinar mitjançant l'ús de diverses anàlisis estadístiques quina és l'estructuració actual de la població mallorquina.

3.- Comparar els resultats obtinguts amb els de les poblacions de Menorca i Eivissa mitjançant les esmentades anàlisis estadístiques.

4.- Situar, seguint la mateixa metodologia, la població mallorquina respecte a les poblacions del seu entorn geogràfic, bàsicament enfront de les de la conca mediterrània.

Com és de suposar el material d'estudi era la sang d'individus que presentassin els dos llimatges d'origen mallorquí ja que aquest era el criteri d'inclusió o exclusió a l'estudi. En els casos en què ens era possible també determinàvem el lloc de naixement i en el seu defecte el lloc de residència. Això ens va permetre classificar els individus segons les comarques establertes des d'un punt de vista fisionòmic i que tots coneixem (Es Pla, Es Raiguer, Llevant, Migjorn i Tramuntana). Nosaltres n'afegirem una més, Palma, ja que ens va parèixer una regió plenament identificable respecte a la resta.

Els resultats de l'estudi ens permeten arribar a les següents con-

Bartomeu Ferrando i Ballester
Guillem Soler i Vanrell
ECONOMISTES

Assessoria Fiscal
Comptabilitats
Assegurances

C/ Nuño Sanç núm. 11 1er A
 Tel.-Fax 16 81 56 PORRERES

PUB RESQUILLS
Bonafesta
ES TRUI DE PORRERES

C/ Pou Florit, 14

PORRERES

clusions:

1.- La població autòctona mallorquina caracteritzada mitjançant els grups sanguinis Lewis, Kell, Duffy, MN, Ss i P, presenta unes característiques genètiques pròpies que fan d'ella una població homogènia. Per tant, no és possible diferenciar-hi subpoblacions identificables abans les comarques establertes des d'un punt de vista geogràfic. No obstant això, trobarem que quan estudiàvem les distàncies genètiques la distribució de les comarques en els dendrograms era sempre la mateixa. Això vol dir que Palma sempre apareixia juntament amb la població d'Es Raiguer, la de Migjorn amb la d'Es Pla, la de Llevant amb les quatre anteriors i finalment la de la Muntanya amb tota la resta.

2.- Tots els grups sanguinis estudiats presenten freqüències normals dels seus al·lels (variant gènica).

3.- Els nivells d'heterozigositat observats ens indiquen l'existència d'un efecte moderat de la consanguinitat.

4.- No és possible parlar d'una població balear des d'un punt de vista genètic a nivell de grups sanguinis. Ens trobam amb tres poblacions, la mallorquina, l'eivissenca i la menorquina que formen tres identitats genètiques distintes, tant diferenciables l'una de l'altra com ho puguin estar d'altres poblacions no balears.

5.- La comparació amb altres poblacions del seu voltant situa els mallorquins dins el context de les poblacions de l'àrea occidental. Dins d'aquest àmbit cal destacar que els mallorquins, des d'un punt de vista genètic, són més propers als catalans que als propis eivissencs i menorquins.

Finalment voldria agrair a la revista Llum d'Oli la possibilitat que m'ha brindat de contar-vos un poc la meua tasca investigadora, especialment a en Gori Barceló que ha estat el qui m'ha empès a fer-ho.

El pastís mancomunat

Arnau d'Alcassor

No és si és sols un costum meu de més porrerenes, però quan llegeixo la premsa local, miro sempre si hi ha alguna notícia sobre Porreres. La veritat és que la presència d'aquestes és poqueta, amb molta part de culpa perquè hi passen poques coses "importantes".

Idò, seguint amb el meu costum d'advertir notícies porrerenques a la premsa, no fa gaire vaig trobar-ne una de ben interessant: "Els cans del senyor Pep Roig, el nostre batle". Resulta que en Pep té 19 cans, ni més ni menys, i la veritat és que aparenta ser-ne bon amic. Fins i tot, diu que són més lleials que els homes, perquè si pegues a un ca -diu en Pep, més o menys- al cap de cinc minuts ja et fa cas com si no hgués passat res, i això no ho fa una persona.

La notícia no tendria gaire transcendència si no hi afegim un al·licient, el teló de fons: resulta que tota aquesta xerrada de cans, cusses i quissons, en Pep Roig la va fer a una reunió de Mancomunitat del Pla. Això, a la vista tampoc no en té gaire de transcendència, però si els relacionam amb uns comentaris que roden per Porreres, que el nostre batle, a aquestes esmentades reunions, només badoca i badoca mentre els altres batles es reparteixen el "pastís"... llavors ja n'hi trobaríeu un poc, o no?

I és aquí on la gent es fa preguntes com ara: Per què serà què, essent Porreres el poble més gran en població de la Mancomunitat, és el més gran també en falta de serveis? Per què els metges "se'n van" a Vilafranca o per què la Guàrdia Civil també se n'hi va? Per què "Cadaqua" s'ubica a Montuiri, etc...

I la gent sols pot atribuir aquesta fuga o falta de serveis a la poca importància de Porreres dins la Mancomunitat... però perquè aquesta falta d'importància? Potser el nostre batle no li dóna la que tocava...? Potser no fa la feina que hauria de fer...? I si, a més, sumat als rumors esmentats, apareix una notícia a nivell regional on el nostre batle a aquestes reunions mancomunals aparenta ser una enciclopèdia ambulante sobre els cans, diu ben poc a favor seu en aquest aspecte.

Crec que davant aquests fets sols es poden fer-hi tres consideracions. La primera: dóna el nostre batle més importància als cans que a la pèrdua d'un servei bàsic com és el mèdic en casos d'urgència, o de la protecció que dóna un cos de policia com és la Guàrdia Civil, etc...? La segona, i ja que parlem de cans, el nostre batle hauria d'esser com un ca: que només roegàs i roegàs, punyís i punyís, es barallàs amb els altres cans..., perquè tot això que ens està passant no ens passàs: perquè el "pastís" (o l'"os") fos seu i no del ca de Petra o de Montuiri.

I la tercera i darrera, si el nostre representant segueix amb les suposades badocades per les reunions mancomunals, tal vegada haurà de pegar a moltes persones perquè li sigui lleials (com els seus cans) en temps futurs i no gaire llunyans. O tindrà quatre anys més de ganes de contar històries canines?

Futbol

Referència als jugadors porrerencs que juguen a altres equips

L'altre equip porrerenc

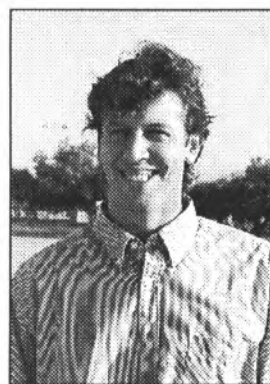
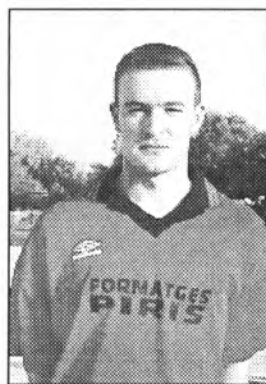
Actualment són sis els jugadors porrerencs que pertanyen a diferents equips de la comarca i que militen en categories superiors a la de la Unió Esportiva Porreres.

Des de ja fa temps, Porreres ha aportat jugadors a altres equips illencs. Quasi tots aquests jugadors formats a les categories inferiors de l'equip Porrerenc, i que en el seu moment varen decidir donar el salt a altres equips i a superiors categories del futbol illenc.

L'equip amb més representació és el C.E. Campos amb tres jugadors: Manolo Garcia, Rafel Juan i Miquel Juan. Després el Montuïri amb dos: Mateu Rosselló i Tomeu Lladó. I el Felanitx amb un jugador: Joan Mestre. Tots ells juguen a la tercera divisió, menys en Tomeu Lladó que ho fa a la lliga autònoma Juvenil.

A més d'aquests jugadors, hi ha dos entrenadors que dirigeixen altres equips: en Joan Rosselló, el Cas Concos de 1ª Regional i en Tolo Taberner entrena l'equip cadet del Vilafranca.

En Miquel Frau també compagina la tasca de preparador físic dels equips de Sant Francesc amb la pràctica del futbol en un equip d'empreses.

LA DIRECCIÓ DELS BARS

CAFÈ NOU I ES CENTRO

DESITJA ALS SEUS CLIENTS I

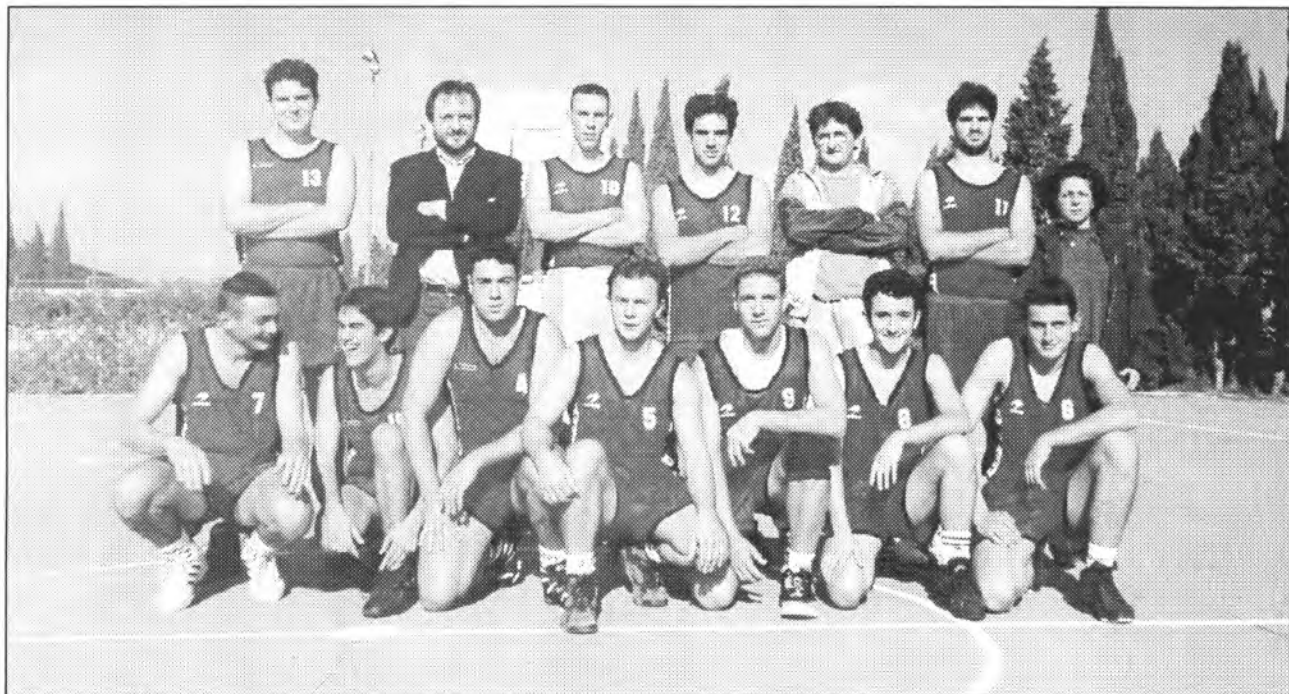
A TOTS ELS PORRERENCS

UNES BONES FESTES DE NADAL

I UN FELIÇ ANY 1995

Estadístiques de l'equip de Bàsquet

Javi Sotos, Bernat Bauçà (Ent.), Miquel Barceló, Joan J. Julià, Pere Lladonet, Baltasar Julià i Cati Mora, Damià Nicolau, Llorenç Mestre, Bernat Mesquida, Pau Mora I, Joan Palmer, J. Maria Sastre, Pau Mora II.

Punts

1. Miquel Barceló	144
2. Joan Palmer.....	90
3. Damià Nicolau	75

Puntuació

1. Miquel Barceló	155
2. Javi Sotos	20
3. Damià Nicolau	13

Minuts jugats

1. Miquel Barceló	319
2. Damià Nicolau	249
3. Joan Palmer.....	213

% Tir de 1

1. Pere Lladonet.....	71
2. Bernat Mesquida.....	69
3. Javi Sotos.....	63

% Total

1. Bernat Mesquida.....	57
2. Miquel Barceló	55
3. Pere Lladonet.....	50

% Tir de 3

1. Miquel Barceló	100
2. Bernat Mesquida.....	50
3. Damià Nicolau	45

% Tir de 2

1. Rafel Juan	57
2. Baltasar Julià.....	50
3. Pere Lladonet	50

Rebots defensius

1. Miquel Barceló	69
2. Javi Sotos	48
3. Damià Nicolau	37

Rebots ofensius

1. Miquel Barceló	44
2. Damià Nicolau	20
3. Joan Palmer.....	10

Pilotes perdudes

1. Miquel Barceló	21
2. Pau Mora Sitjar	20
3. Joan Palmer.....	18

Pilotes recuperades

1. Miquel Barceló	38
2. Damià Nicolau	19
3. Joan Palmer.....	14

Assistències

1. Damià Nicolau	14
2. J. Maria Sastre	13
3. Pau Mora I	10

Taps

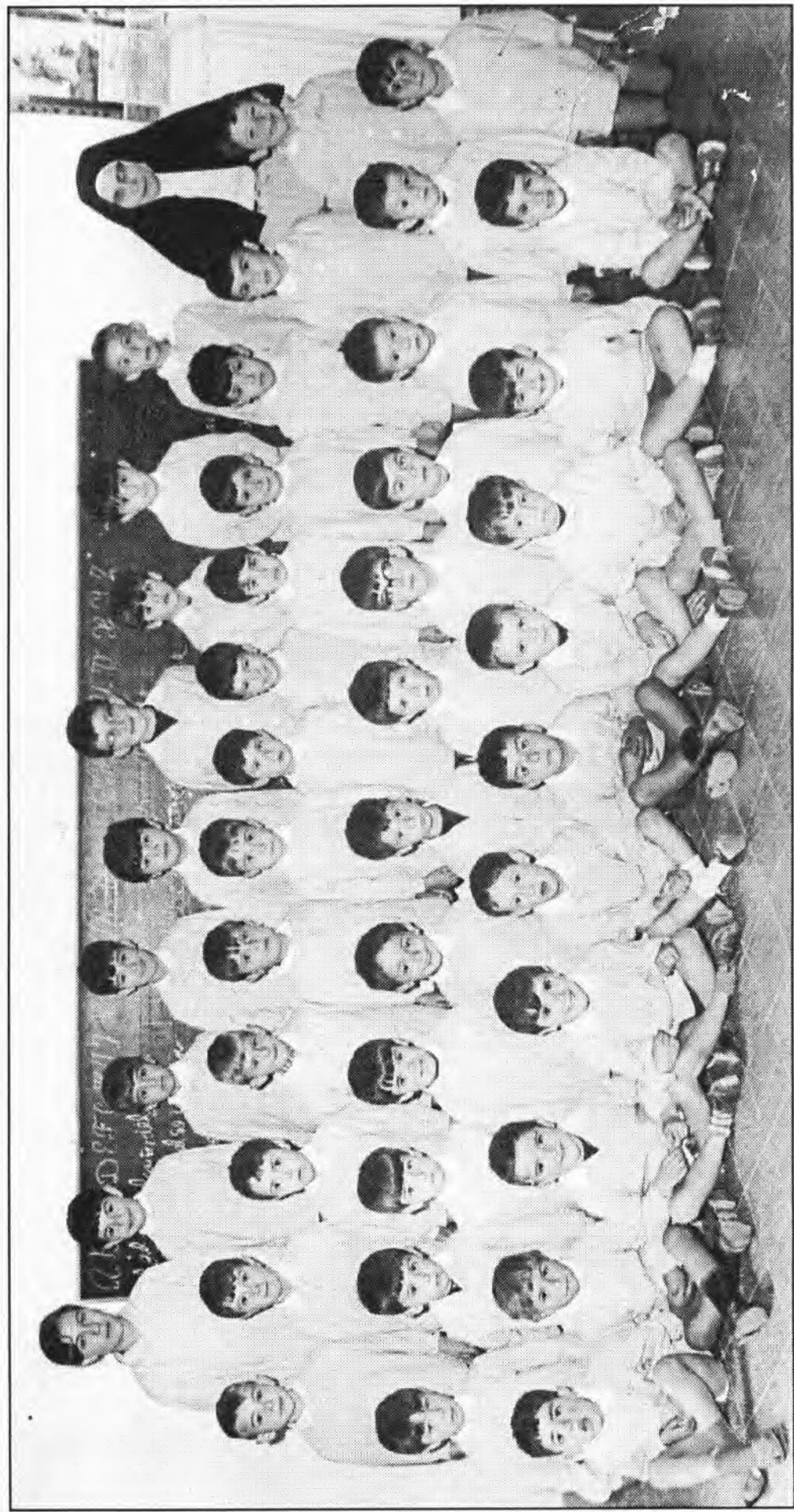
1. Miquel Barceló	5
2. Rafel Juan	2
3. Javi Sotos	2

Violació reglament

1. Miquel Barceló	9
2. J. Maria Sastre	3
3. Damià Nicolau	3

Personals

1. Miquel Barceló	32
2. Damià Nicolau	27
3. Llorenç Mestre.....	27

Grup escolar del curs 67/68 de l'escola de ca'ls Hermanos de Porreres

D'ESQUERRA A DRETA. FILA DE DARRERA: Petra Carbonell "Bisquerra", Bernat Bemassar "Son Valls", Miquel Bover "Marti", Francesc Garf "Pitu", Mateu Gil "Escolar", Bernat Bauzá "Xiscos", Jaume Rosselló "Guia", Josep Cerdà "Poàs", Joan Martorell "Gallo", Sor Magdalena.

TERCERA FILA: Miquel Garcies "Mietxo", Bartomeu Ferrer "Rialles", Jaume Cerdà "Estallacó", Sebastià Barceló "d'es Pagos", Joan Garcies "Marió", Miquel Barceló "Sallater", "Moi", Rafel Picornell "Vila", Francesc Rodríguez "Pavon", Francesc Servera "Estallacó", Andreu Mora "Cas Montuiter", Bernat Bordoy "Son Jeroni", Rafel Rosselló "Sinto", Bernat Vidal "Porquera", Montserrat Nicolau "Can Ros", Andreu Obrador "Coves", Antoni Nicolau "Mianes", Xim Barceló "Sa Fonda", Joan Trobat "Cudem".

FILA SEGONA: Bartomeu Julià "Son Miró", Gabriel Gornals "Garrova", Bartomeu Binimelis "Mulidaigo", Joaquim Sorrell "Barber", Joan Alzina "Cordallina", Juanito Galiano, Gori Barceló "Boter", Pau Melià "Boter", Miquel Expósito, Antoni Ferrer "Rialles", Jaume Mestres "Pulit", Jaume Julià "Picarola", Rafel Rosselló "Costitx", Gaspar Barceló "Xibic", Jaume Gil "Can Gil", Jaume Martí "Vinyes".